



ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδιὰ σελ. 118

Β'

Ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὅταν δὲν πρόκηται περὶ ποιητοῦ, ὅστις φέρει νέαν ἀντίληψιν τοῦ βίου καὶ τοῦ κόσμου ἢ καθιστᾷ πρῶτος αὐτὸς ἀντικείμενον τῶν στίχων του μεγάλην τινὰ φιλοσοφικὴν ἰδέαν, παλαιότεραν ἢ πρόσφατον, ἀποβαίνει μάταιος ὁ χωρισμὸς τῆς μορφῆς ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς ποιήσεως αὐτοῦ. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν δύσκολον εἶνε νὰ ὀρίσωμεν ποῦ ἔχει τὴν πηγὴν του τὸ θέλητρον τὸ ὁποῖον προχέει ὁ ποιητής, ἀν᾿ ἔγκηται τοῦτο εἰς τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα οὐτὸς παραθέτει ἢ εἰς τὰ ἀνόματα» διὰ τῶν ὁποίων ἐκθέτει ταῦτα. Τῶν στίχων τούτων τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν ποῦ νὰ τὴν ἀποδώσω; Εἰς τὴν μορφήν; εἰς τῆς γλώσσης τὸ ἔμφυχον καὶ τῆς στιχουργίας τὸ δεξιόν; ἀλλ' ἐνθυμούμικι ποιήματα καὶ δεξιῶς στιχουργημένα καὶ γλωσσικῶς ἐπιμελῆ, τὰ ὁποῖα δὲν μὲ συγκινοῦν, δὲν μοῦ λέγουν τίποτε. Μήπως εἰς τὴν οὐσίαν; εἰς τῶν ἰδεῶν τὸ καινότερον καὶ τῶν θεμάτων τὸ ἐκλεκτόν; Ἄλλ' αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς στίχους τούτους, ἀν θέλωμεν νὰ τὰς ἐξετάσωμεν αὐτὰς καθ' ἑαυτάς, ἰδέαι περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ ὑπάρξεως καλλιτέρου κόσμου, περὶ τῆς ἰσαγγέλου φύσεως τῶν ὠραίων γυναικῶν καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως τοῦ ὠραίου, περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς πατρίδος, ἰδέαι πλατωνικαί, χριστιανικαί, σωθινιστικαί, δὲν εἶνε τόσο νέαι καὶ τόσο ἐκτακτοὶ σήμερον, ὥστε νὰ μὴ τὰς εὐρίσκετε συχνὰ ἀποτελοῦσας τὸ πνευματικὸν κεφάλαιον καὶ στενεκεφαλῶν ἀνθρώπων καὶ διατελούντων ἔξω πάσης ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως καὶ προόδου. Τὰ δὲ θέματα τῶν στίχων τούτων, ἐρωτικῶν ἀσμάτων, θρηνητικῶν ἐλλεγεῶν, πατριωτικῶν ᾠδῶν, καὶ ποίος ποιητικῶς, ἐκ τῶν οἰκτροτέρων, καὶ ποῖον μαθητάριον δὲν τὰ ἐξεμεταλλεῖθη καὶ δὲν παρεγέμισε μὲ αὐτὰ τὰς στήλας τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων καὶ τὰ καλαθία τῶν Ἀθηναϊκῶν περιοδικῶν; Ἄλλ' ἐδῶ ἴσα ἴσα κεῖται τὸ μυστήριον τῆς Τέχνης, καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ποιητοῦ. Τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν τῶν «Ποιητικῶν Ἐργῶν» δὲν πρέπει νὰ τὴν ζητήσωμεν χωριστὰ,

οὔτε εἰς τὸ εἶδος οὔτε εἰς τὴν ὕλην των, ἀλλ' ὁμοῦ εἰς τὴν ἀριστοτεχνικὴν συγχώνευσιν ἀμφοτέρων τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα μόνον ἠνωμένα ἔχουν ὑπόστασιν, πρωτοτυπίαν, ζωὴν, κάλλος, νεότητα, μόνον ἠνωμένα ἐκχύνουν ἐκείνην τὴν ἀπρωτακουστην φωνὴν» καὶ εἶνε γεμάτ' ἀπὸ «κιλαϊδισμόν ἀτελειώτον.» Ἡ Μοῦσα τοῦ ποιητοῦ ὡς τὸ Πνεῦμα τῆς ἀνοιξέως (Ἡ Ἄνοιξις καὶ τὸ Παλλήκαρι τῆς Ἠπείρου) ἀπεριχύνει φύσημα ζωῆς» εἰς τ' ἄψυχα καὶ ἐπὶ παλαιῶν θεμάτων θεμελιώνει νέους στίχους.

Ὁ Ἔρωσ, ὁ Θάνατος, ἡ Πατρίς. Οἱ τρεῖς κοινοί, ἀλλὰ καὶ μεγάλοι τύποι τῆς ποιήσεως ἐπὶ τούτων πλανᾶται καὶ δι' αὐτῶν ρυθμίζεται τὸ ἄσμα τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ. Πρὸ αὐτοῦ τὰ πάντα ἐμφανίζονται ὠραῖα, αἴσια, περιβεβλημένα τὸν στέφανον τῆς αἰωνίας νεότητος καὶ ἐνθυμείσθε πάλιν τοὺς λόγους τοῦ Ταῖν περὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦ πάντοτε παρθενικοῦ καὶ νεάζοντος. Ὁ ἔρωσ δὲν εἶνε ἡ παγίς τοῦ Σοπερχάουερ, τὴν ὁποῖαν ἡ φύσις στήνει εἰς τὸ ἄτομον πρὸς ὄφελος τοῦ εἶδους δὲν εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ θανάτου τὸν ὁποῖον μετὰ φρενητιώδους ἀπαισιοδοξίας ἐξυμνοῦν ὁ Λεοπάρδης καὶ ἡ Ἄκκερμαν. Δὲν εἶνε οὐδ' ὁ ὕπουλος Θεός, ὅστις μᾶς ρίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας προδοτικῆς καὶ ἀναξίας γυναικός, οὐδέ τὸ ἄκρατον πάθος τὸ πυρπολοῦν τὴν καρδίαν, σαλεύον τὸ λογικόν καὶ εἶτα ἀπογοητεῦον καὶ βυθίζον εἰς ἀπόγνωσιν. Ὁ ποιητὴς ἀν πάσχει, ἀπὸ τὴν νοσταλγίαν τῶν ἄστρον πάσχει. Ὁ ἔρωσ τὸν ὁποῖον ψάλλει εἶνε ἡ οὐρανία μέθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας ἀνυψούμεθα ὑπεράνω τῶν γηίνων, διακρίνομεν καθαρότερα τοὺς τύπους τοῦ Πλάτωνος καὶ τοὺς παραδείσους τοῦ Δάντου, καὶ αἰσθανόμεθα νὰ θίγωσιν ἡμᾶς αἱ πτέρυγες τῶν ἀγγέλων. Ὁ ἔρωσ τὸν ὁποῖον ψάλλει ὁ ποιητὴς εἶνε τὸ μυστήριον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποῖου τὸ γυναικεῖον κάλλος δὲν εἶνε ἀπλῶς ἁρμονία τῆς χρωμάτων καὶ σχημάτων φαινομενική, ἀλλ' ἀπόρροια τοῦ θείου καλοῦ τοῦ πηγάζοντος ἐκ τοῦ Ἀθανάτου. «Τὰ πρῶτα Διανοτραγουδα» εἶνε γραμμμένα συμφῶνως πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην. Εἶνε αὐτὰ τὰ πρῶτα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν στιχουργή-

ματά του. Ὁ ποιητής αἰσθηματολογεῖ μέ φθνητὴν ὀλιγότητα στίχων καὶ στροφῶν μικρότητα, εἰς μελωδικούς ὀκτασυλλάβους, ἐσπαρμένους ἀπὸ «φροδοσάλοιστους Ἀπρίληδες, οὐρανίους θόλους, ἀστροφεγγαίαις, ἀκρογαλῖαις, παρθενικά λουλούδια, κόσμους μακρυνοῦς, ἀγγέλους, ἀνθόνερα, καὶ ἀστρα.» Ὁ ποιητής δὲν ἀφίνεται οὐδ' εἰς ἐκτενεῖς περιγραφὰς φυσικῶν ἀπόψεων, οὐδ' εἰς ἐξηκριβωμένας ἀπεικονίσεις τοῦ ἀντικειμένου τῆς λατρίας του, οὐδ' εἰς μεγάλας κραυγὰς δυσκόλως συνεχόμενου πάθους. Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου δανείζεται τὰ μᾶλλον ἀγνά καὶ αἰθέρια στοιχεῖα, ὅσα τοῦ ἀναγκαιοῦν ἀπολύτως πρὸς ἔκφρασιν ὅσον τὸ δυνατόν μουσικώτερον τῆς γλυκεῖας ἐκστάσεως εἰς τὴν ὁποῖαν εἶνε βυθισμένος. Διὰ τοῦτο δύο ἢ τρία ποιήματα τῆς συλλογῆς, λ. χ. ἡ «Ἐπιθυμία» καὶ ἡ «Μαγνητισμός», φαίνονται ὡς νὰ ἀποτελοῦν παραφωνίαν ἐν μέσῳ τῆς λευκῆς ἐξ ἄκτινων καὶ ὄνειρων ἁρμονίας τῶν ἄλλων, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι καταβιβάζουν τὸ πνεῦμα μᾶς εἰς εὐτελέστερα. Ἡ ποίησις τοῦ Μαρκοῦ, ἂν καὶ πλουτῇ εἰς στίχους, οἱ ὁποῖοι ἀποδίδουν ὄλην τὴν εὐγραμμὸν καθαρότητα καὶ τὸ πλαστικὸν κάλλος τῆς ἑλληνικῆς φύσεως, σχετίζεται στενότερον πρὸς τὴν μουσικὴν ἢ πρὸς τὴν πλαστικὴν. Θέλω νὰ εἶπω ὅτι τὸ ὄφρος αὐτοῦ διακρίνει ὄχι τόσο ἢ ἀκρίβεια τῶν εἰκόνων ὅσον ἢ ἐκ τῶν εἰκόνων τούτων, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀκριβοῦς αὐτῶν, καταλειπομένη εἰς τὸ πνεῦμα γλυκεῖα καὶ ἀόριστος ἐντύπωσις. Ἐπιτείνει δὲ τὸν μουσικὸν χαρακτῆρα τῆς ποιήσεως αὐτῆς τὸ κεκαλυμμένον τῆς ἐκφράσεως, ἢ ἑλλειψίς τῶν περισσῶν ρητορικῶν ἀναπτύξεων καὶ τῶν πολυτρόπων ἐπαναλήψεων τῆς αὐτῆς ιδέας, καὶ ἡ φροντίς τοῦ νὰ μὴ ἐκτίθεται πλήρης αὐτῆ, ἀλλὰ ν' ἀφίνεται ἢ συμπλήρωσις τῆς εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου, καθ' ὅσον οὕτω γεννᾶται μόνον ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις.

Τὸ ποιητικὸν τοῦτο ἡμίφως αἰσθανόμεθα βαθύτερον εἴτι εἰς τοὺς στίχους τοὺς ὁποῖους ἐμπνέει ὁ θάνατος. Ὁ θάνατος διὰ τὸν ποιητὴν μᾶς δὲν εἶνε φρικώδης τις καθόδος «κατὰ τὰ Τάρταρα τῆς γῆς τὰ κρυσπαγωμένα», οὐδ' ἀπλῆ μεταβολὴ καταστάσεως, οὐδὲ συγχώνευσις μετὰ τοῦ συμπαντος, οὐδ' ἐπιστροφή εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν· ὁ θάνατος εἶνε ἀναγέννησις εἰς ὀλιγωτέρους κόσμους, νέα ζωὴ εἰς παραδείσους ἀσυλλήπτου φωτός καὶ κάλλους. (Τὸ πρῶτο *Ψυχασύμβατο*, *Παρηγοριαίς*, *Τὸ Καράρι μου*, *Στὸ θάνατο Ἰουλίου Τυπάλδου*, *Ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη*, *Κλῆψ* κτλ.) Ἐν εἰς αὐτῶν, τὸ καλλιστόν, «Ρεγγίνα Σκάρπα» ἐπιγραφόμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ θρηνεῖται ὁ θάνατος νέας κόρης, χαρακτηρίζεται ζωηρῶς τὴν δύναμιν τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίσῃ παλαιὰ θέματα καὶ τὴν φροντίδα του εἰς

τὸ ν' ἀποσταλάξῃ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, παραλαμβάνων ἐξ αὐτῶν τὸν αἰθέρα καὶ καταρρίπτων τὸ ὑπόλοιπον ὡς περιττόν. Δὲν βλέπετε εἰς αὐτὸ νεκροκρέβετα, καὶ λαμπάδες, καὶ παππαδες, δὲν ὁσφραίνεσθε λιθωντόν, δὲν παριστάσθε εἰς στηθοκοπήματα, καὶ δὲν ἀκούετε μυρολόγια· τίποτε ὕλικόν, δηλονότι πεζόν, ὅλα πνευματικά, καὶ ἐκλεκτὰ καὶ ἄβυλα, καὶ μουσικά. Ἄλλὰ τὸ ἀκρότατον ὑπόδειγμα τῆς τέχνης ταύτης μᾶς παρέχει εἰς τὸ «Παράπονον τῆς πεθαμμένης», μικρὸν ἀριστοῦργημα. Δεκατέσσαρων ἐτῶν παιδικὴ ἐγκατέλιπε τὴν ζωὴν ἴσα ἴσα καθ' ἣν στιγμὴν ἤρριξε νὰ γλυκοχαράξῃ μέσα τῆς ἡζωῆς ὑπὸ τὴν γλυκυτάτην ἐκδήλωσιν αὐτῆς, ὄχι μὲ τὸ αἰσθημα, ἀλλὰ μὲ τὸ προαίσθημα τοῦ ἔρωτος. Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀνοιξέως, τὸ ζωογονοῦν «καὶ τὴν ὄψι καὶ τ' ἀποκρυφα τῆς γῆς ἐξανάπτει καὶ μέσα εἰς αὐτὴ τὸ μνήμα τὴν λαχτάραν τῆς ζωῆς». Καὶ ὁ Μαρκοῦς μᾶς ψιθυρίζει, μᾶς ἐκμυστηρεῖται τὸ «Παράπονον τῆς Πεθαμμένης», τὸ ὁποῖον μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς διὰ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας.

Κόσμε ὦραϊε, μὲ πόση λάβρα
Σ' ἔχω τώρα ἔς τὴν καρδίαν!
Τ' Ἀπριλιοῦ σου ἀκούω τὴν αἶρα
Καὶ ἔς τὸ λάκκο μου βαθεῖα.

Μ' ὅσα ὀλοῦθε ἡ γῆ φυτρώνει
Νῆταν, Θεέ μου, βολετό
Ἀπ' τὸ χῶμα ποῦ μὲ ζώνει
Ἦν τραντάφυλλο νὰ βγῶ.

Πρὶν ὁ θάνατος μὲ σύρει
Σὲ ἀλουλούδιασαις ἐρμιαῖς,
Εἶδα τέτοιο πανηγύρι
Δεκατέσσαραις φοραῖς.

Μόλις εἶχα ἡ μαύρη ἀρχίσει
Ἀνταπόκρισι γλυκεῖα
Μὲ τ' ἄερί, μὲ τὴ βρύσι,
Μὲ τὰ πράσινα κλαριά.

Τὰ λουλούδια, ἡ χλόη, τὸ πλῆθος,
Ἀπὸ τ' ἀστρα τ' οὐρανοῦ
Κάτι μᾶλεγαν ἔς τὸ στηθος,
Ποῦ δὲν ἔφτανε ἔς τὸ νοῦ.

Νέα ἔς τὰ μάτια μου εἶχαν πάρε
Τὰ χαράματα ὁμορφιά,
Καὶ μοῦ ζύπναε τὸ φεγγάρι
Χίλια αἰσθήματα κρυφά.

Σ' ἀνθισμένα ἢ ἔς ἄγρια μέρη
Περπατώντας μοναχῆ,
Ποιός, ἐρώτουν, ποῖός ξέρει
Τὸ τί αἰσθάνομαι νὰ πῆ;

Σὲ θωριά χαριτωμένη,
Σ' ἕνα μάτι ἀγγελικὸ
Τὴν ἀπόκρισι γραμμένη
Κάπως ἔφτασα νὰ ἰδῶ.

Προτὸ ξάστερα μὲ θάρρος
Μοῦ τὴ δῶση κ' ἡ φωνή,
Σὸ γεράκι ἔχυθη ὁ Χάρος,
Κ' ἐδῶ μ' ἔριξε νεκρῆ.

Μνήμη τέτοια μὲ πλάκωνει
Σὰν τὸ χῶμα μου βαρεῖα.
Τ' ἄλλου κόσμου χελιδόνι
Θεὲ νὰ πάω κ' ἐγὼ ψηλά!

Ὁ Χριστέ μου, ἄς ξαναζήσω
Μόνον ὅσο εἶν' ἀρκετό
Τῆς καρδίας μου νὰ γνωρίσω
Τὸ μεγάλο μυστικὸ!

Ὁ πατριωτισμὸς εἶνε τὸ εὐγενέστερον τῶν αἰσθημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ προχειρότερον εἰς ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τῶν φωνασκῶν, τῶν ἀγυρτῶν καὶ τῶν ἐπιτηδείων παντός εἶδους. Ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ ὁ πατριωτισμὸς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόσχημα πρὸς θεραπείαν καὶ τῶν ιδιοτελεστέρων συμφερόντων· ἐν τῇ φιλολογοῖα ὑπὸ τὴν αἰγίδα του συχνότατα κρύπτεται ἡ στείρωσις τοῦ πνεύματος καὶ πάσης φιλολογικῆς ιδιοφυΐας ἢ ἑλλειψίς. Ἰδιαιτέρως παρ' ἡμῶν ἀμέσως ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐδημιουργήθη παραλλήλως πρὸς τοὺς κλεινοὺς πετωματάδεστων ἐπαναστατικῶν κινήσεων σχολὴ πετωματάδων τῆς ποιήσεως ὑπὸ χειμαρρὸν μεγαλοκόμπου φιλοπατρίας καλυπτόντων τὴν ἰσχύτητα τῶν ἐνοιῶν καὶ τὸ χονδροειδὲς τῶν αἰσθημάτων. Ἡ φιλοπατρία ὄχι μόνον δὲν προσθέτει, ἀλλὰ καὶ ἀσχημίζει τοὺς στίχους ὅσας καὶ τὰ λόγια, χωρὶς τὰ ἔργα, καθιστῶσιν ἀφρόρητους τοὺς τιτολοφορομένους πατριώτας. Ἄλλ' ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ πατρίς εἶνε ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ σχεδὸν πληροὶ τὸ ἰδεώδες τῆς ποιήσεως· τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ ἔθνη τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεπλήρωσαν ἀκόμη τὸν προορισμὸν τῶν ἢ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου των. Οἱ πρῶτοι ποιηταὶ τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ὁ Σολωμὸς, ὁ Κάλβος, οἱ δύο Σοῦτσοι, ἀφιέρωσαν εἰς τὴν πατρίδα πάσας σχεδὸν τὰς χορδὰς τῆς λύρας των, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ δύο πρῶτοι ψάλλοντες τὴν πατρίδα δὲν ἐλησμονοῦν ὅτι εἶνε ποιηταὶ, ἐνῶ οἱ δύο τελευταῖοι ἠρέσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς συγγραφὰς ἐμμέτρων χρονικῶν, καὶ στιχογραφίαν ἐπιδεικτικῶν λόγων καὶ δημοσιογραφικῶν ἄρθρων. Εἶνε περιττόν νὰ σημειώσω ὅτι ὁ Μαρκοῦς εἰς τὰ πατριωτικά του ποιήματα, ἐνῶ ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ σύγχρονα γεγονότα, ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως, τὴν κατεδάφισιν τῶν κερκυραϊκῶν φρουρίων, τὴν κρητικὴν ἐπαναστάσιν τοῦ 1867, τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ 1886, καὶ τότε ἀκόμη, ἀντὶ νὰ μᾶς ἀφίση ἄς τοῦ κάμπου τῆ βοῆς, ἐξ ἧς καὶ ἀρύεται τῶν ποιημάτων του τὴν ὕλην, «μᾶς πάει ἔς ἀτάραχη κορφή» ἐκεῖ

ὅπου ἐδρεύει ἡ ἁρμονία. (Ἴδε τοὺς στίχους τῆς *Ἀμουσίας*, θριαμβευτικὴν ἀπολογίαν τῆς ποιήσεως) Ὁ χρόνος περικόπτει τὰ πτερά τῶν ἐλπίδων καὶ διαλύει τῶν ὀνείρων τὰ ῥοδόχρυσά νέφη. Σήμερον οὐδὲν σχεδὸν ἔχνος ἀπομένει τῆς ἀκτινοβολίας τῆν ὁποῖαν τότε ἐξέπεμπον καὶ τῶν συγκινήσεων τὰς ὁποῖας ἐξήγειρον τὰ γεγονότα ἐκεῖνα. Ἄλλ' ἀνατρέξατε εἰς τὸ παρελθόν, φαντασθῆτε π. χ. δεκαοικτατῆ βασιλέα πατοῦντα τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἔδαφος, καὶ τὴν Ἐπτάνησον ὑποδεχομένην αὐτὸν ὡς τὸν ἄγγελον τῆς ἐλευθερίας τῆς, ἀναγνώσατε τότε τὸν Ἐρχομὸν τοῦ Γεωργίου Α', εὐρὺ καὶ πλούσιον ἄσμα, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἑλληνικοὶ πόθοι, τὰ ὄνειρα καὶ τὰ φρονήματα καὶ τῆς ἱστορίας ἀναμνήσεις καὶ τῆς φύσεως εἰκόνες καὶ κάλλη τῆς ζωῆς καὶ ἁρμονίαι τῆς τέχνης ἀποτυποῦνται ἀληθμονήτως σεμναὶ καὶ γλυκεῖαι, ἀναγνώσατε τὸν «Βασιλικὸν ὕμνον», βροντοφῶνον σάλπισμα, καὶ τόσον πλαστικὸν καὶ τόσον κατασκευαστικὸν, ἀναγνώσατε τὴν «Ἀνοιξίν τοῦ 1867», τὰ «Καστρα μᾶς», τὸ ἔξοχον Ἄγαλμα τοῦ Καποδίστριας, καὶ πρὸς τοῦτοις ἀναγνώσατε «Τοὺς θησαυροὺς τ' Ἀληπάσα», ὅπου τοῦ πατριωτισμοῦ ἡ ἰδέα προσλαμβάνει διὰ τοῦ γοήτρου τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς παραδόσεως κάλλιστον τύπον καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ θὰ ἠμολογήσητε ὅτι σπανίως ὁ ἔθνικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐφιλοτέχνησεν ἀγνώτερα ἔργα. Καὶ ἂν θέλετε νὰ λάβετε γνώσιν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ποιήματος, ὅπου ὁ πατριωτισμὸς, καθαρὸς ὡς παντός στοιχείου συμφύτου πρὸς αὐτὸν καὶ ξένου πρὸς τὴν Τέχνην, καὶ παρακλῆπτων τοὺς σκοπέλους τῆς δημοσιογραφικῆς εὐφραδείας, τῆς πτωχολαζονικῆς ἐπιδείξεως, τῆς ἀμετροπειίας, καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ γελοίου, ἀνέρχεται εἰς δυσέφικτα ὕψη, ἰδοὺ ἔχετε πρὸ ὕμων τὸν *Ὀρκον*.

Ὁ *Ὀρκος* τιτολοφεῖται λίαν ἀπροσφόρος διήγημα· αὐστηρῶς εἶπειν, ὡς διήγημα, εἶνε τοῦ χειροτέρου εἶδους· ἐπάνοδος εἰς τὴν Κρήτην νεαρῶς γυναικὸς μετὰ τῶν κρητικῶν γυναικοπαίδων, ἐπίσκεψις ὑπ' αὐτῆς τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἄρκου· ἐμφάνισις τοῦ φάσματος τοῦ μνηστῆρος τῆς· τὸ φᾶσμα ἀφηγεῖται διὰ μακρῶν τὴν μαχὴν καὶ τὴν ἀνατίναξιν τοῦ μοναστηρίου· ἐν τέλει ἡ Εὐδοκία ἀποθνήσκει ἐκεῖ ἐπὶ τόπου καὶ ἀνέρχεται μετὰ τοῦ Μάνθου τῆς εἰς τοὺς οὐρανούς· αὐτὸς εἶνε ὁ σκελετὸς τοῦ ἔργου· δῶσατέ τον εἰς ποιητὴν, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις δὲν ἐπρόκισε διὰ χαρισμάτων πρώτης τάξεως, καὶ θὰ κατασκευάσῃ τερατοῦργημα ἐπ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ «Ὀρκος» εἶνε τὸ γέννημα, ὄχι διηγηματογράφου, ἀλλὰ ποιητοῦ καθ' ὄλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, δημιουργοῦ, ὅστις ἐκλέγει μὲν τὰ πλάσματα αὐτοῦ ἐκ τοῦ συγχρόνου βίου καὶ τὰ

σφραγίζει δια τού έπικαίρου, αλλά συγχρόνως παρέχει εις ταύτα γενικόν τύπον, άνυψώνων υπέρανω του στενού κύκλου εν τω όποιω κινούται, τού τυχαίου και προσωρινού· και γέννημα όνειροπόλου, όστις τά άδύλα όραματα ένδύει με την μορφήν και την λάμψιν τού ώραιού. Ο «Όρκος» μάς φέρει επί τής κορυφής ύψηλου όρους, από τής οποίας περιλαμβάνομεν δι' ενός βλέμματος τόν πολύμορφον κόσμον χωρίς ουδέμία κραυγή τού κόσμου τούτου να φθάνη μέχρις ήμών. Έν αύτω τά γήινα μετά τών αιθερίων συνενούνται καθ' έν τρόπον «τό επί τής όχθης γαληνίου βύκκος δεινδρύλλιον και ή άντανάκλασις αύτου έντός τών ύδάτων τού βύκκος» άμφότερα, και τό πράγμα και ή εικών, νομίζεις ότι προέρχονται εκ τής αύτης ρίζης προς διπλούν ουρανόν άνυψόμενα. (1) Ο «Όρκος», ως μία θαυμαστή συγχώνευσις και συμπλήρωσις τού Κρητικού και τών Έλευθέρων Πολιορκημένων τού Σολωμού, είνε τό Άσμα Άσμάτων τού συγχρόνου ήρωϊσμού. Συγχρόνου αλλά μεταρσιούντος εις άλλον κόσμον. Ο Μάνθος και ή Εύδοκία, ή ήρωϊς και ή ήρωϊς τού ποιήματος, δέν είνε άνθρωποι, δέν είνε Κρήτες, δέν είνε χαρακτηήρες ώρισμένου χρόνου και τόπου· είν' ένασκωμένοι ιδέαι, εκφραζόσαι, ό μέν άνήρ τόν ένεργητικόν ήρωϊσμόν τού ίσχυροϋ, ή δέ γυνή τόν παθητικόν ήρωϊσμόν τού άδύνατου φύλου· σύμβολα έθνικά, αλλά συγχρόνως και παντός χρόνου και τόπου τύποι. Άλλ' αί άφηρημέναι αύται ιδέαι πόσον ώραιά ένδύονται δια να παραστώσιν ένώπιον ήμών ως πλάσματα και όχι ως φάσματα! Πώς φροντίζει να δώση εις τούς λόγους των τούς λαχταριστούς τόνους τής ανθρώπινης φωνής και να ύψαση τούς όρθαλμούς των δια τών ανθρώπινων δακρύων! Πώς τούς άφίνει να όμιλοϋν με σχήματα και με εικόνες δανεισμένας από τά βαθη και από τά κάλλη τής φύσεως. Με ποίον πλάσιον τούς στεφανώνει εκ δρόσου και χλόης και φωτός, και πώς ή φύσις τριγύρω των και πασχοντας αύτους και όραματιζόμενους και άγαπώντας και πολεμούντας και άποθνήσκοντας συνοδεύει με όλα τά θέλητρα και με όλας τάς άρμονίας και τάς πλεκτάνας τής! Και άν πουθενά έτυχε να άναγνώσετε τι έγγραφε περι Κερκύρας ό Γρηγορόβιος,(2) και πώς λέγει περι αύτης ότι «είνε άρμολιωτέρα εις την φαντασίαν τού ποιητού παρ' εις την τού ζωγράφου», και πώς εξαίρει την έντύπωσιν την εκ τών θαλασσών και τών κόλπων, τών ζωηρών άκτών και τών άκρωτηρίων, τών λόφων και τών ειδυλλιακών πεδιάδων τής νήσου, και την εκ τής άπέναντι πα-

ραλίας τής Ήπειρου, τής μόνης μεγάλης ήρωϊκής σκηνής, και τόν άπανταχού άποπνέοντα άμβροσίον αιθέρα και τών χρωμάτων την άρμονίαν, και τό φώς, τό θεϊον δώρον τής μακαρίας ταύτης φύσεως, δέν εύρίσκετε άνεξήγητον ότι μόνον κερκυραϊός ποιητής ήδυνήθη να δώση ψυχήν τοιαύτην και μορφήν εις τούς στίχους του.

Ουδέ τά όρια τής «Έστίας», άλλ' ουδ' ή φύσις αύτη τού ποιήματος, μου έπιτρέπουν να άποπειραθώ άνάλυσιν αύτου. Ήθελα μόνον να παραθέσω ένταϋθα στίχους τινάς, δια να καταστήσω μάλλον ευδιάκριτον την ιδέαν τού ώραιού και τού ύψηλου ή οποία διαπνέει τό ποιήμα και εκδηλοϋται παντοιομόρφως, π. χ. στίχους, εκφράζοντας τό τόσον χαρμόσυνον, αλλά και τόσον πένθιμον συναίσθημα τής επανόδου εις την δούλην πατρίδα: Τά γυναικόπαιδα από τού πλοίου διακρίνουν τό πρώτον τά Κρητικά βουνα:

Ή Κρήτη! δέν έχυθήκε τέτοια φωνή τριγύρου; Δέν είν' άπάτη λογισμού, δέν είνε πλάσμα όνειρου.....
Ω! πώς χουμάνε για να ίδούν τ' αγαπημένα μέρη
Πού σημαδεύει ακίνητο τής κορσιάς τό χέρι!
Με τί φωνή, ξανοίγοντας μακρὰ τόν Ψηλορείτη,
Χίλιαις φοραίς να ξαναιπούν ή Κρήτη! άκουε, ή Κρήτη!

Ας ότ' ή φλόγα τής αύγής που φέγγει από την Ίδα,
Τά στήθη αύτά ξεπάγωσε με μία της μόνη άχτίδα,
Και τόσα κλύματα χαράς εκείθε μέσα βγαίνουν,
Όπου τά πρώτα αισθήματα σά γόρτο άναχλωραίνουν.
Χαίρονται ή δύστυχαις! Και τί 'ς τόν κόσμο θέ να
[ελπίσουν:
"Αχ! για την έρμη τους χαρά κ' οι άγγέλοι θά δακρύσουν!

Όλος ό σπαρχμός τής επανόδου, συγκεντρούμενος εις τόν τελευταίον ύψηλόν στίχον! Στίχους πάλιν περιγραφικούς, επί τών όποιών ό τελευταίος διαχέει τό μεγαλειον τού Άπειρου:

Είχε νυχτώσει τ' ουρανού βαθύτατη μαυρίλα
Τή χλόη τού κόσμου εσκέπαζε και τού βουνού τά φύλλα.
Μαυρολογοϋσαν τά νερά και οι βράχοι τής θαλάσσης.
"Αστρο χλωμό δέν έφεγγε 'ς την έρημιά τής πλάσης,
Και μόνον εκανε, κρυφά περνώντας τό φαγγάρι,
Μίαν άκρη από τά σύννεφα λάμψι άργυρή να πάρη!
Φωνή δέν άκουε; πούπετα δέν έθλεπε διαβάτη.
Είχε τόν Ύπνο άποδεχτή καλυβί και παλάτι
Δέν έσπαρνούσαν τά πουλιά που σύσκιτα είχαν βάλει,
Σκέπη θερμή, την ίδια τους φτερούγα 'ς τό κεφάλι.
Ήταν τό χόρτο, τό κλαρι κι ό άνθος την ώρα εκείνη
Τού μαμμουδιού προσκέφαλο, τής πεταλούδας κλινή.
Τ' άρνι 'ς τή μάντρα επλάγιαζε, τ' άγρίμι 'ς τή μονιά του!

Όλα τά πλάσματα, Θεέ, 'ς τόν ίσκιό σου άποκάτου!

Κατά την ώραν ταύτην ή Εύδοκία διευθύνεται εις τά έρείπια τού Άρκαδίου εκεί όπου έπεσεν ό Μάνθος. «Έκει τή σέρνει ό πόθος τής». Και

Κάθε που τ' άχαρο κορμί την πρώτη βία του παύει
Και άργοκινάει γυρεύοντας ήπατα νέα να λάβη,
Μέσα ή ψυχή της φαίνεται πως ξάφνου λέει 'ς εκείνο:
Δειλό κουφάρι, άκλόυθα με, τί φεύγω και σ' άφίνω!

Άνεγνώσατε στίχους εις τούς όποιους να διακ-

κρίνεται ώραιότερον ή υπέροχος ύποστασις τού πνεύματος; Ή στίχους εις τούς όποιους τά λευκά και άθρα θέλητρα και ό κάματος και ή λιποψυχία τής ήρωϊδος επί τών έρειπίων να συνδέωνται εις εικόνα άρρήτου πλαστικότητος;

Με τή στερνή της δύναμι χουμάντας άνεβαίνει
Στά ρεπεθέμελα ψηλά και πέφτει λιγωμένη.
Λες και 'ς αύτό τό γάλασμα που ή πέτρα και τό χώμα
Σά ρούχο ξυλοκρέββατου μαυρολογοϋσε ακόμα,
Να ρίξη λούλουδο λευκό μήν έχοντας κανένα,
Τό δειλιασμένο επρόσφερε κορμί της ή παρθένα.

Και τί σ'ας λέγουν οι στίχοι ούτοι τούς όποιους άπευθύνει ό Μάνθος προς την Εύδοκία:

Έσύ που δέν εγνώριζες πικρα τής γής καμμία,
Όπουχες ήλιο τή χαρά, πνοή την ευτυχία,
Κ' εδειχες ότι εις τής ζωής την πρώτη άνεμοζάλη
Νεκρό σαν άνθος; έμελλε να γύρως τό κεφάλι,
Δύστυχη ξάφνου και όρφανή σε μέρη μακρυσμένα
"Εκλειες θερμά τού τόπου σου τόν ουρανό κ' έμένα,
Και άντίς ή μαύρη συρορά να σε νικήση, φώς μου,
Τά πλούτη, όπουχες μέσα σου, φανέρωσε τού κόσμου.
"Στόν ίδιον τρόπο και μία γή που λέει κανείς πλασμένη
Για να ναι απ' άνθη μοναχά και χόρτα στολισμένη,
Δείχτει 'ς τόν ήλιο, αν ό σεισμός βαθεία βαθεία τή
[σχίση,

Έδώ χρυσάφι άπάρθενο κ' εκεί καθάρια βρύση.
Και οι στίχοι οι μεταδίδοντες την φρικίασιν τού υπεργήνιου, αιθερίου, υπέρανω χρόνου και τόπου:

Ός από μία 'ς άλλη μεριά και πάλε ξάφνου 'ς άλλη
Περνάει κανείς όλόγυρα 'ς την ύπνοφαντασία του,
Με μιās εύρέθηκα κ' εγώ τά ψήλου εδωθε κάτω.
Και μου φαίνόταν που τής γής είχα διαβή τ' άέρι,
Πού βυθίζόμουν κ' έπλεα 'ς ένα και 'ς άλλο άστέρι.
Έκείθε άπάνου σαν αύτος όπου τόν ήλιο σμίγει
Και τή φωλιά του ξάστερα με μία ματιά ξανοίγει,
Μόλις θυμήθηκα τού Άδάμ τόν άτυχο πλανήτη,
Άγάπης βλέμμα εγύρισα να ξαναϊδώ την Κρήτη.
Με δίχως φόβο από μακρὰ βλάθη 'ς έμε να κάμη
Έθώρεια κι' άκουα τού Καιρού τό ακάθαρτο ποτάμι,
Όπου βροντάει πηγάζοντας όθε γεννιέται ή μέρα,
Και σβουε τ' άρράτο κύμα του μακρὰ 'ς τή Δύσι πέρα.
Τρανό ποτάμι όπου στιγμή ξανάρεμα δέν έχει,
Πού όμπρός όμπρός άδιάκοπα κατά τό σκότος τρέχει,
Πού σέρνει χώραις και βουνα 'ς άγριου βυθού μαυρίλα
Πού ανθρώπους κ' έθνη όλόκληρα με όρμη τραβεί σα
[φύλλα.

Και μετά τούς μεγάλους τούτους στίχους ιδού και στίχοι σφοδρόι, βαρύβρομοι, όμηρικοί, πολέμου στίχοι, οι όποιοι μάς επαναφέρουν εις την γήν:

Ξαναπηδοϋν ζυγώνουνα τά βόλια μας σφυρίζουν.
Στην άνεπένεση φωτιά χλωμοι και κρύσι ποδιζουν,
Ένω 'ς τά ρέπια εκεί τής γής τ' άποτυρτό τους ρέμα
Άφίνει τετραπάνωτα νεκρά κουφάρια κ' αίμα.
Ός άγριο κύμα φουσκωτό που σκάει 'ς τό περιγιάλι,
Μ' ένα γοργό ξανάρεμα τραβιέται πίσω πάλι,
Στόν άμμο άπάνου τού γιாலού, 'ς την ξέρα, 'ς τά χα-
[λίκια

Πολύν άπό άπαρηχάζοντας και σωριασμένα φύκια.
Ο χώρος τής «Έστίας» με ύποχρεώνει να σταματήσω, δίχως να έπιμεινω εις παραθέσεις και άλλων στίχων, ως οι άνωτέρω (και τοιού-

τους στίχους, προτυπα ποιήσεως άγνής, άπαντάτε σχεδόν εις κάθε σελίδα τού «Όρκου»), ουδέ να είπω τι περι τών έργων τού ποιητού τά όποια ένεπνευσεν ή άρχαία ελληνική και ή νεωτέρα δημοτική παράδοσις, και πάντα φέρουν κατά τό μάλλον ή ήττον την σφραγίδα τής ιδιοφυίας του, ως και περι τών σατυρικών και εϋτραπέλων στιχουργημάτων του, τών όποιών τά κράτιστα είνε, κατά την γνώμην μου τά επιγραφόμενα «Ένας ήρωας» και «Άπλή και καθαρεύουσα.»

Παρατηρήθη ότι εις τά έργα έξόχων ποιητών ή λέξις ή κάλλιον χαρακτηρίζουσα την τέχνην των άπαντάται συχνότερον πάσης άλλης. Εις τούς στίχους τού Μυρκορά μίαν λέξιν συναντάτε πολύ συχνά· είνε ή λέξις *ώραϊός, ώραϊα, ώραϊο!* Και πιστεύω εις την ορθότητα τής παρατηρήσεως. Ο γράψας τά «Ποιητικά Έργα», τελειότερον άλλων,

Όραϊο να δώκη ευτύχησε 'ς τά όνειράτά του σώμα.

Και εις τό ευτύχημα τούτο εγκειται ή υπερτακτη άμοιβή ποιητού και καλλιτέχνου ως ό Μυρκοράς. (1)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΚΡΗ

Γρηγόριος Σαντοϋλάς.

Άίγιος καιρός επέρασε
Πού είδα να προβάλλη,
Σαν άστρο διαβατάρικο
Σε σκοτεινή βραδυά,
Κι' άγροίκισα 'ς τά στάθια μου
Βαρεία βαρεία να πάλλη,
Άπό ένα πόθο άγνωρίστο
Τη δόλια μου καρδιά.

Είχε σαν κάτι άλλοιωτικό
"Στά μάτια, 'ς τή φωνή της
Πολλοί έλέγαν, άγγελος
Πώς ήτον τ' ουρανού.
Μα εγώ δέν εύρισκα όνομα
Να δώσω 'ς τή μορφή της,
Κ' έλεγα «θάναι χάραγμα
Πλανήτου μακρυνού».

Και τώρα που την έχασα
Άστέρι εγώ την κραζώ,
Άφου άλλο δέν άπόμεινε
Άπό μια τέτοια αύγη,
Παρά μι' άχτίδα φωτερή
Έμπρός μου να κυττάζω,
Για μονοπάτι άλλάθευτο
Άπό ουρανό σε γή.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

(1) Εις τό πρώτον μέρος τού έρθρου διορθωτέα πλην άλλων ασχημάτων τά εξής δυο παραράματα· σελ. 113, β', στ. 21 αντί άνθη ά ν ή κ ε ι· σελ. 116, β', στ. 4 αντί κυματρών κ υ μ α τ η ρ ό ν.

(1) La Poétique Hegel. γαλλική μετάφρασις Benard tom. II.

(2) Κερκυρα, Ίόνιον ειδύλλιον υπό Γρηγορόβιου μεταφρασθέν υπό ... και Σπ. Παπαγεωργίου.



Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ

Ἐντὸς πολυτελοῦς αἰθούσης τέσσαρες νεάνιδες φλυαροῦσιν εὐθύμως. Καὶ αἱ τέσσαρες εἶνε χαριέσταται, ἀλλ' ἡ μία ὑπερέχει τὰς ἄλλας, ἀποπνεύουσα ἀκαταμάχητόν τι γόητρον, δι' οὗ προσελκύει καὶ αὐτοὺς τοὺς μάλλον ἀδιαφόρους.

Εἶνε αὐτὴ ἡ δεσποινὴς Ἀγγελικὴ κόρη εἰκοσιπενταετής, ὕψηλὴ, λυγρὰ, μελαγχρινὴ καὶ καστανόφθαλμος. Σῶμα ἀγάλματος, στάσις θεᾶς καὶ ἀφέλεια μαθητριάς τοῦ Ἀρακείου.

Καὶ αἱ τέσσαρες περιεργάζονται τὰ παντοειδῆ ἐνδύματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν πλουσίαν προῖκα τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν τῆς δεσποινίδος Ἐλένης ὑπανδρευομένης μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Αἱ δύο ἄλλαι φίλαι τῆς, ἡ Λουκία καὶ ἡ Καλλιόπη ἐκφράζουσι τὸν θαυμασμόν των διὰ ζωηρῶν ἐπιφωνήσεων ἡ Ἀγγελικὴ βλέπει τὰ πάντα μετ' ἀδιαφορίας καὶ δὲν λέγει τίποτε.

Ἐπὶ τέλους ἡ Λουκία δὲν κρατεῖται :

— Αὐτὰ ὅλα ποῦ βλέπετε δὲν σὲ σκανδαλίζουν καθόλου; δὲν σοῦ κινοῦν τὴν ὄρεξιν νὰ ὑπανδρευθῆς καὶ σύ;

— Ἄν ἀπεφάσιζα ἐγὼ νὰ ὑπανδρευθῶ—ἀποκρίνεται μειδιῶσα ἡ Ἀγγελικὴ— δὲν θὰ τὸ ἔκαμνα βέβαια διὰ ν' ἀποκτήσω ἓνα σωρὸν κουρέλια...

— Δὲν σοῦ λέγω κ' ἐγὼ πῶς θὰ ὑπανδρευθῆ κανεὶς μόνον δι' αὐτὰ. Ἀλλὰ τέλος πάντων καὶ αὐτὰ συντελοῦν.

— Ἐγὼ δὲν δίδω καμμὶν σημασίαν.

— Ἄ, ἐσύ βέβαια!... Ἐλησμόνησα πῶς εἶσαι Ἀγγελικὴ ὄνομα καὶ πράγμα.

— Δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν ἀξίωσιν.

— Τὴν ἔχει ὅμως ἡ οἰκογένειά σου...

— Καὶ ὅσοι σὲ γνωρίζουν τὸ ἐπιθεβαιώνουν...

— Ἀγγελικὴ κατὰ τὸ σῶμα, Ἀγγελικὴ κατὰ τὴν ψυχὴν.

— Μὲ περιπαίζετε;

— Σὲ περιπαίζομεν; Ὁ θεὸς φυλάξοι! Μήπως ἡ μητέρα σου δὲν διακηρύττει εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι χωρὶς ἐσέως θὰ εἶχεν ἀποθάνῃ; Δὲν εἶσαι σὺ ἡ πραγματικὴ μητέρα τῶν μικρῶν σου ἀδελφῶν; Δὲν εἶσαι ἡ καλλιτέρα οἰκοδέσποινα τῶν Ἀθηναίων, ἀπαράμιλλος εἰς τὴν μαγειρικὴν καὶ μοναδικὴ εἰς τὴν πλύσιν; Ποῖος σὲ φθάνει εἰς τὴν λογιστικὴν; Τὰ κατὰστάξια σου ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύουν ὡς ὑποδείγματα εἰς τὴν Γραπείαν καὶ αἱ οἰκονομικαὶ σου γνώσεις θὰ ἐφώτιζαν καὶ αὐτὸ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον!... Καὶ ὅμως, ἐνῶ προσθάνεις ὅλα αὐτὰ, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν ἔχεις πρώτην εἰς τὸν χορὸν, εἰς τὴν ἵππασίαν, εἰς τὸ τραγούδι, εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Καλότυχος ποῦ θὰ σὲ παρῆ!...

Ἡ Ἀγγελικὴ μειδιᾷ μειδιάμα ἀγγελικῶ-
τατον καὶ ἀπαντᾷ διὰ γλυκείας φωνῆς :

— Ἴσως, ἀλλὰ δὲν βιαζεται καθόλου νὰ ἔλθῃ.

— Μὰ εἶσαι δὰ καὶ δύσκολη... Σοῦ ἔτυχαν τόσοι καὶ τόσοι.

— Ἀπὸ τὸν σωρὸν!

— Ἀπὸ τὸν σωρὸν; Προχθὲς ἀκόμη δὲν σὲ ἐζήτησεν ὁ πρόξενος... μετ' ὅσον καλὸν μισθὸν καὶ λαμπρὸν στάδιον;

— Δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ γυρίζω τὴν Ἀνατολὴν μαζί του. Ἐπειτα δὲν μ' ἀρέσει.

— Καὶ ὁ ἄλλος ὁ βουλευτής;

— Καὶ μὲν! ἄνθρωπος μεσόκοπος!...

— Μεσόκοπος ναί, ἀλλὰ ἔχει ἀπὸ τὴν σταφίδα του εἴκοσι χιλιάδας εἰσόδημα.

— Μὴ μοῦ ἔμιλλῃς διὰ χρήματα! Ἐγὼ ἐννοῶ πρὸ πάντων ν' ἀγαπῶ ἐκεῖνον ποῦ θὰ πάρω. Συνοικίσεια χωρὶς αἴσθημα, χωρὶς ἀμοιβαίαν συμπάθειαν δὲν τὰ καταλαμβάνω.

Καὶ ἡ Ἐλένη παρεμβάλλουσα :

— Εἰς αὐτὸ ἔχει δίκαιον ἡ Ἀγγελικὴ δὲν θὰ ἐπαίρῃ τὸν Ἀλέξανδρον ἂν δὲν τὸν ἀγαποῦσα. Εἶνε νέος καὶ κάπως καλοκαμωμένος. Δὲν εἶνε ὠραῖος — οἱ πολὺ ὠραῖοι εἶνε συνήθως καὶ πολὺ ἀνόητοι — ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ἄσχημος. Βέβαια ἂν εἶχε τὰ μούτρα τοῦ Μάρκου τοῦ ἀνεψιῦ τῆς θεᾶς μου τῆς Οὐρανίας δὲν θὰ εἶχα τὸν ἠρωτισμὸν νὰ τὸν πάρω...

Ἄμα ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Μάρκου ἡ ὠραία Ἀγγελικὴ ἐχαμήλωσεν ἐξαίρῃα τοὺς ὀφθαλμούς.

— Εἶνε τόσο ἀσχημος ὁ Μάρκος;

— Τέρας!... καὶ πρόστιχος, καὶ πληκτικὸς καὶ ἄγριος.

— Σωστὴ ἀρκούδα λοιπόν!

— Ἀρκούδα μὲ χρυσὸ μαλλί. Αὐτὸς θὰ κληρονομήσῃ τὸν θεῖόν μου τὸν Παντελεῆ οὔτε περισσότερα οὔτε ὀλιγότερα ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐγὼ τὴν ἐπαίρῃα αὐτὴν τὴν ἀρκούδα, λέγει γελῶσα ἡ Καλλιόπη.

— Δὲν τὸν εἶδες! Ὁ ἄλλῃθεν γνῶμην ἄμα τὸν ἰδῆς. Ἄν καὶ δὲν θὰ τὸν ἰδῆς ποτέ. Περνᾷ ὅλην του τὴν ζωὴν ὡσάν ἀγριάνθρωπος εἰς τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὰ κτήματα τοῦ θεοῦ μου, κ' ἔρχεται μόνον μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας κατ' ἔτος καὶ τὸν βλέπει. Καὶ ὅταν ἔρχεται μένει κλεισμένος μαζί του εἰς τὸ σπίτι.

— Καὶ μ' ὅλα αὐτὰ... δὲν μ' ἐπεισες. Τὸν ἔπερνα, κυρία μου, καὶ τὸν ἐκαλόπαιρνα. Ἡ-
ξέυρα νὰ σοῦ τὸν ἡμερώσω ἐγώ.

Ἡ Ἀγγελικὴ φαίνεται ὅτι οὔτε προσέχει ἂν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς φλυαρίας των.

Ἡ Ἐλένη σῦρει αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρίδος:

— Αἱ, ποῦ ταξιδεύεις;...

Ἡ Ἀγγελικὴ ἀνασιρτᾷ ὡς νὰ συνῆλθεν ἐκ λιποθυμίας καὶ ἀπαντᾷ :

— Τί νὰ κάμω;... ἀναπληρῶ τὴν πραγματικότητα διὰ τοῦ ὄνειρου.

— Ἐως τὴν ὥραν ποῦ θ' ἀναπληρώσῃς τὸ ὄνειρον διὰ τῆς πραγματικότητος. Καὶ ἐγὼ τὸ αὐτὸ ἔκαμνα ἕως τώρα.

— Ἐσύ... μὰ ἐσύ ἔχεις προῖκα μεγάλην. Ἐνῶ ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε...

— Παρὰ τὸν ἑαυτὸν σου... πράγμα ἀνεκτίμητον... Ἀλλὰ μὲ τὰς ιδέας ποῦ ἔχεις νὰ ἀγαπᾷς ἐκεῖνον ποῦ θὰ πάρῃς, νὰ τὸν εὕρῃς ὅπως εἰς τὰ ὄνειρά σου τὸν φανταζεσαι, δὲν ἠξέυρω κ' ἐγὼ πῶς θὰ τὰ καταφέρῃς.

— Κ' ἐγὼ τὸ προσιθάνομαι πῶς εἶμαι μέλλουσα γεροντοκόρη λέγει θλιβερῶς ἡ Ἀγγελικὴ.

— Ἐκτὸς ἂν συνθηκολογήσῃς μετ' ἡν ἀνάγκην. Ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ν' ἀγαπᾷς τὸν ἄνδρα σου ἀρκεῖ νὰ τὸν ἐκτιμᾷς. Ἄν εἶνε πλούσιος, ἂν ἔχῃ καλὴν κοινωνικὴν θέσιν, ἠμπορεῖς νὰ ἔχῃς πολλὰ ἄλλα καλὰ τὰ ὅποια ν' ἀντικαταστήσουν τὴν ἀγάπην.

— Ἐγὼ χωρὶς ἀγάπην δὲν ἐννοῶ τὴν συζυγικὴν ζωὴν ἢ ἀγάπην ἢ τίποτε. Τὰ ἄλλα εἶνε συμπληρώματα. Τὰ χρήματα μάλιστα εἶνε τὸ τελευταῖον ἀπ' ὅλα. Ἄν καὶ τὰ ἔχω τώρα ὅλα ἄφθονα εἰς τὸ σπίτι μας εἶμαι πολὺ ὀλιγαρκής. Εἶμεθα τόσοι ἀδελφοὶ ὥστε ἡ περιουσία μας θὰ γείνη κομματια. Ἐσυνείθισα εἰς τὴν ιδέαν ὅτι θὰ ζήσω εἰς τὸ μέλλον πτωχικὰ καὶ δὲν μοῦ κάμνει ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ χωρὶς ἀγάπην ὄχι, ποτέ! Τὴν ἀγάπην τὴν θέλω ἀκεραίαν, ὄχι κομματιασμένην!

— Καὶ μὲν Ἀγγελικὴ!

— Ἐπειτα εἶμαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ζωὴν μου... δὲν ἔχω καθόλου ἐπιθυμίαν νὰ ὑπανδρευθῶ... μὲ χρειάζονται εἰς τὸ σπίτι.

— Καὶ ὅμως ἂν ἀγαπήσῃς κανένα;...

— Ἄν ἀγαπήσω κανένα... καὶ ἂν ὁ κανένας αὐτὸς μὲ θίλῃ, τότε ἀλλάζει. Αὐτὰ ὅμως δὲν γίνονται εὐκόλα τώρα. Ἀδιάφορον εὐτυχίειτε σεις καὶ μοῦ φθάνει ἡ εὐτυχία σας. Ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡ Σταχτοπούτα τοῦ παραμυθιοῦ...

— Καὶ θὰ προσμύνης τὸ βασιλοπούλο σου.

B'

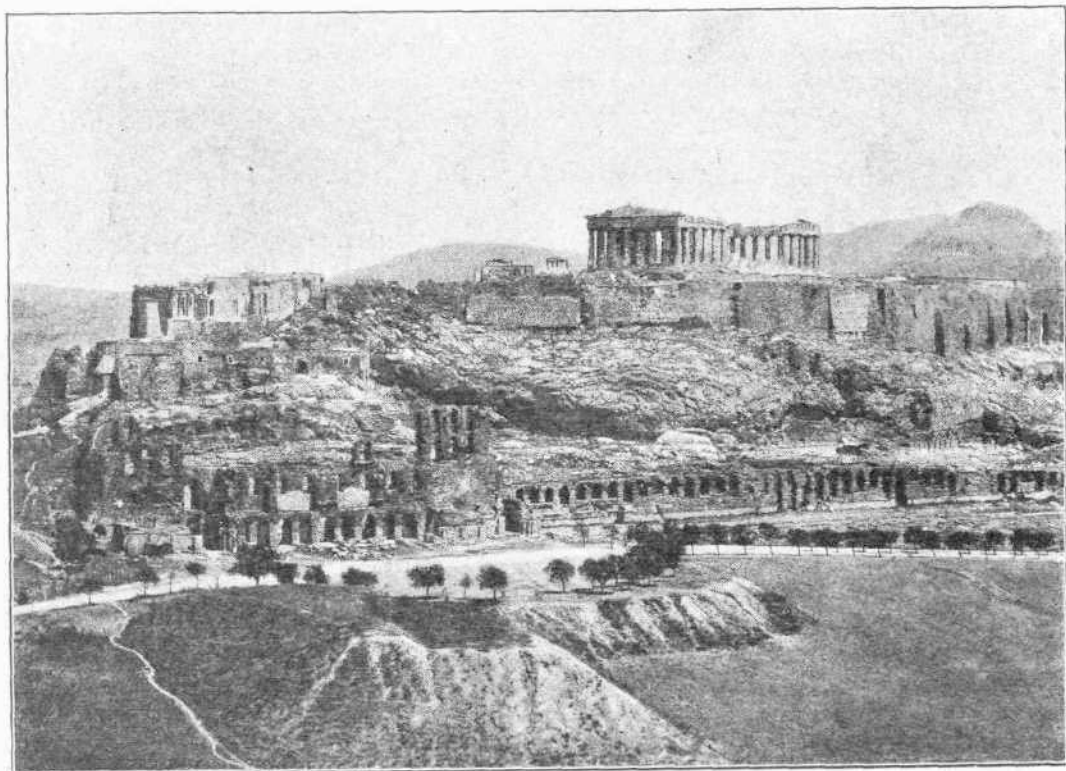
Ἀπὸ τινος καιροῦ ἡ δεσποινὴς Ἀγγελικὴ φαίνεται ὅτι πραγματικῶς παρήτησε πᾶσαν ιδέαν περὶ γάμου· ἀλληλοδιαδόχως ἀπέριψε προτάσεις ζηλευτάς, πῆξῃς δ' ἔτι μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν οἰκογένειάν της ἀφοσιώσῃς. Ἐξἠκολουθεῖ μὲν νὰ ἐνδύεται μετὰ κομψότητος ἀλλ' ἐπιτηδεύεται ἀσκητικὴν λιτότητα καὶ ἀφέλειαν ὡς πρὸς τὸ χρῶμα καὶ τὸ κόσμημα τῶν ἐνδυμάτων. Ἡ δεσποινὴς Ἀγγελικὴ ἐκ μητρὸς μὲν συνδέ-

ται πρὸς τὸν κόσμον τῶν πλουσίων τραπεζιτῶν, ἐκ πατρὸς δ' ἕνεκα τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν διπλωματικὸν κόσμον. Καὶ εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς κόσμους λαμπεῖ ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους.

« Γνωρίζετε τὴν δεσποινίδα Ἀγγελικὴν; » Τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἀποτείνουσι πρὸς ἀλλήλους αἱ πατέρες, οἱ μητέρες, οἱ γαμβροὶ καὶ αἱ νύμφαι. Οἱ πατέρες εὐχονται τοιαύτην νύμφην εἰς τοὺς υἱοὺς των καὶ αἱ μητέρες τοιαύτην φίλην εἰς τὰς θυγατέρας των, καὶ, πρᾶγμα παραδοξόν, εἶνε ἐξ ἴσου ἀγαπητὴ καὶ εἰς τὰ δύο φύλα. Ἡ Ἀγγελικὴ εἶνε ὁ ἄγγελος τῆς ἀφοσιώσεως, τὸ ὑπόδειγμα κόρης καὶ ἀδελφῆς, ὁ ἀπαράμιλλος τύπος οἰκοδεσποίνης. Σηκῶνεται εἰς τὰς ἐξ τὸ προῖκα, καὶ ἂν ἀκόμη ἐχόρευεν ἕως τὰς τέσσαρας ἐπιτηρεῖ τοὺς ὑπηρέτας εἰς τὸν εὐτρεπισμὸν τῆς οἰκίας· ἐξυπνᾷ καὶ ἐνδύει τὰ ἀδελφία της καὶ τὰ προετοιμαζεῖ διὰ τὸ σχολεῖον. Φροντίζει διὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνον· ἀνεβοκαταβαίνει ἀκούραστος καὶ, ὅταν ἐξυπνᾷ ἡ μητέρα της ἢ ὅποια εἶνε γυνὴ φιλάσθενος, τὰ εὐρίσκει ὅλα εἰς τάξιν καὶ δὲν ἔχει νὰ φροντίσῃ διὰ τίποτε. Ὁ δὲ πατήρ της ἐπισησολημένος εἰς τὰς ἐργασίας του μόλις εὐκαιρεῖ νὰ συνοδεύῃ αὐτὴν εἰς τὸ θέατρον καὶ εἰς τοὺς χορούς, ὅπου μεταβαίνει μόλις πειθόμενη εἰς τὰς ἐπιμόρους παροτρύνσεις τῶν γονέων της. Πηγαίνει πάντοτε χωρὶς ὄρεξιν, κατηφής, ἀλλ' ἄμα φθασῇ ἀλλάσσει ὄψιν καὶ ἡ πρῶτην οἰκοδέσποινα καθίσταται ἡ χαριεσττέρα καὶ ἐντελεσττέρα γυνὴ τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἀγγελικὴ λαμβάνει ἐνεργότατον μέρος, προκειμένου περὶ ἀγαθοεργιῶν. Ἡ μητέρα της εἶνε σύμβουλος τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ τῆς Φιλοπτώχου Ἐταιρίας, ἀλλ' αὐτὴ εἶνε ἡ ψυχὴ καὶ τῶν δύο φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων. Καὶ αἱ ἄλλαι σύμβουλοι ἀποδέχονται τὰς γνώμας της ὡς χρησμούς εἰς ὅλα· μίαν μάλιστα ἡ κυρία Οὐρανία, ἡ θεῖα τῆς Ἐλένης, ἡ ὅποια εἶνε καὶ πρόεδρος τοῦ Ὀρφανοτροφείου, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε χωρὶς τὴν Ἀγγελικὴν. Πῶς κατάρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἰδιοτρόπου αὐτῆς γραίας, εἶνε θαύμα! Πῶς κατάρθωσε ἀκόμη νὰ γείνη ἡ προσφιλεστὴ συντροφὸς τοῦ κυρίου Παντελεῆ τοῦ συζύγου τῆς κυρίας Οὐρανίας, ὁ ὅποιος πασχέει ἀπὸ βεγματισμοῦ καὶ μένει κλειστός κοντὰ εἰς τὴν θερμάστραν του ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον ἕως τὸν Μάιον, δεύτερον θαύμα!

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι αἱ κατηφῆς ὄψεις τοῦ ἀκλήρου ἀνδρογόνου ἱλαρύνονται εὐθὺς ὡς ὁ ὑπηρέτης ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς δεσποινίδος Ἀγγελικῆς, καὶ ὅτι καὶ οἱ δύο περιβαλλουσιν αὐτὴν μετ' ὅσης στοργῆς θὰ περιέβαλλον μονογενῆ κόρη. Καὶ βραχίς ἐλθῆ δὲν ἐν-



Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
[Ἐκ φωτογραφίας Ἀδ. Ρουκιδίου]

νοῦν νὰ τὴν ἀφίσουν νὰ φύγη ταχέως, συχνὰ δὲ συγγευματίζει μετ' αὐτῶν, ἀφίνουσα μάλιστα καὶ εὐθυμότερους κύκλους διὰ νὰ συντροφεύσῃ τὴν γεροντικὴν μοναξίαν των. Τὴν ἄγγελος αὐτῆ ἡ Ἀγγελικὴ! . . ὄνομα καὶ πρᾶγμα ὅπως ἔλεγε καὶ ἡ φίλη τῆς Ἑλένη.

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα ἔφθασε καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κυρίου Παντελεῆ ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Μάρκος — ἡ ἀρκούδα! Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο καὶ ἡ Ἀγγελικὴ προσκεκλημένη εἰς τὸ γεῦμα. Ἄλλὰ πρὸ τούτου ὁ κύριος Παντελεῆς τὴν προδιέθεσε. Τὴν παρεκάλεσε νὰ εἶνε ἐπιεικὴς πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του, ὁ ὁποῖος δὲν ἤξεύρει ἀπὸ κόσμον, εἶνε ἰδιότροπος, ἡμίχαριος, συνειθισμένος νὰ ζῇ πάντοτε εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ βουνὰ καὶ νὰ συναναστρέφεται μὲ χωρικούς. Καὶ ὅμως εἶνε κατὰ βάθος πολὺ καλὰ μορφωμένος καὶ εἰς τὸ ἐρμητηρίον του ἔχει πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην. Ἄλλ' εἶνε θησαυροφυλάκιον κλειδωμένον — δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του νὰ ἡμιλήσῃ. Ἴδιως δὲ ἀποστρέφεται τὰς γυναῖκες δὲν θέλει νὰ ἰδῇ ποδόγυρον ἐμπρὸς του!

Ἡ Ἀγγελικὴ μειδιῶσα ἀγγελικώτατα λέγει ὅτι τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ φύγῃ ἔρχεται ἄλλοτε δὲ δὲν θέλει νὰ φανῇ ἐνοχλητικὴ εἰς τὸν ἀγρικῆνθρωπον αὐτόν. . .

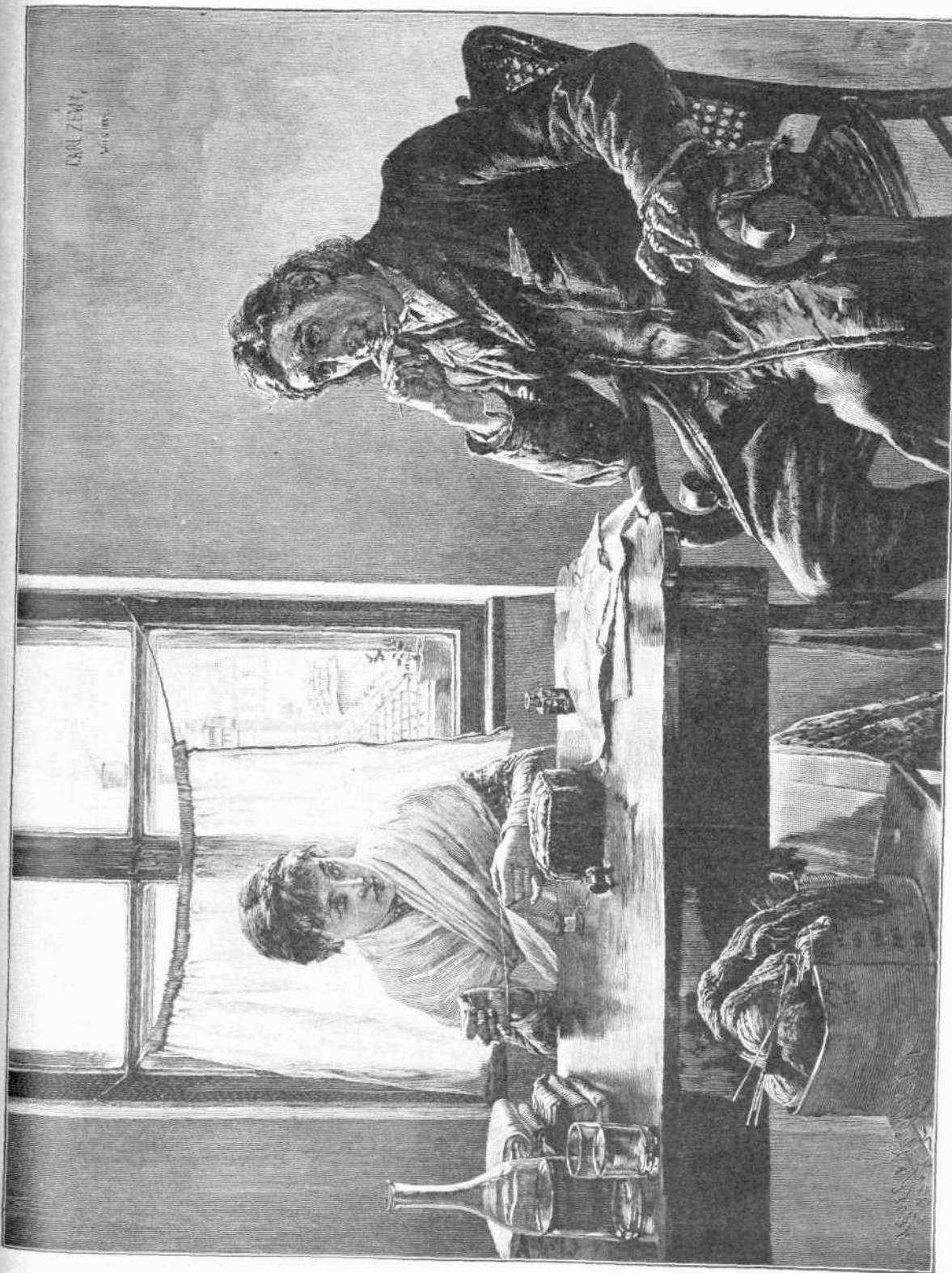
Ὁ κύριος Παντελεῆς ἀνθίσταται, θυμῶνει καὶ

στέλλει τὸν ὑπρέτην νὰ εἰπῇ εἰς τὸν κύριον Μάρκον ὅτι τὸν θέλει ὁ θεὸς του.

Ἡ ἀρκούδα προβάλλει ἀπὸ τὴν θύραν. Βλέπει τὴν Ἀγγελικὴν καὶ κἀμνει νὰ φύγῃ, κοντοστέκει καὶ μένει ἄφωνος. Ὁ θεὸς κἀμνει τὰς συστάσεις. Ἡ Ἀγγελικὴ χαιρετίζει μειδιῶσα. Ὁ Μάρκος ἀντιχαιρετίζει ἀδεισιώτατα λυγίζων τὸ ὕψηλόν καὶ ἀσύμμετρον σῶμα του. Εἶνε ἀληθινὰ ἀσχημάνθρωπος, χονδρὸς καὶ ὀστεώδης, μὲ βραχίονας μακροὺς καὶ κοντὸν θώρακα. Ἐχει χεῖρας λεμβούχου καὶ ἐν ἀντιθέσει πόδας Μανδαρίνου.

Ἡ φυσιογνωμία του ἐκφραστικὴ, ἀλλὰ δασύτριχος καὶ ἠλιοκυμένη, ἔχει κατὶ πρόστυχον — φαίνεται ὡς ἐπιστάτης κτήματος. Ὅταν γελᾷ ἀνοίγει ὀρθάνοικτον τὸ στόμα καὶ τρώγει ὡς νὰ ἦλθε περὶ ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν. Τὰ ἐνδύματά του εἶνε εὐρύχωρα καὶ συμπύσσονται περὶ τὸ εὐρωστον σῶμα του. Δὲν ἤξεύρει οὔτε νὰ σταθῇ, οὔτε νὰ περιπατήσῃ, οὔτε νὰ καθίσῃ. Ἐντὸς δάσους ἢ εἰς τὰ ἀλώνια χωρίου θὰ ἔκκμνεν ἴσως καλὴν ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς πολυτελοῦς αἰθούσης τοῦ κυρίου Παντελεῆ ἦτο ὅτι θὰ ἦτο πλατάνος ἐντὸς θερμοκηπίου.

Τὸ γεῦμα εἶνε ἑτοιμον ἔρχεται καὶ ἡ θεία. Καθηνται οἱ τέσσαρες ἡ Ἀγγελικὴ ἔχει ἀπέκταντι αὐτῆς τὸν Μάρκον. Αὐτὴ προσπαθεῖ παν



Ο ΠΙΣΧΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ
Ἐκασ. Τρέβου

τοιτρόπως νὰ τὸν ἐνθαρρύνει καὶ διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ὀμιλήσῃ ἐγγίζει τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο διάφορα κληρονομικά καὶ ἀγροτικά θέματα μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ διαλεκτικῆς δεξιότητος. Ἐκεῖνος τὰ ἔχει κατ' ἀρχὰς χαμένα· ἀποκρίνεται δειλά καὶ βλέπει διαρκῶς τὸ πινακίον του.

Ὁ θεὸς καὶ ἡ θεὰ θυμολογοῦν τὴν ἀγαθότητα τῆς κόρης ὅποια δὲν βαρύνεται νὰ ὀμιλήσῃ μὲ αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον διὰ πράγματα τὰ ὅποια βέβαια δὲν τὴν ἐνδιαφέρουν.

Ἡ κυρία Οὐρανία φέρει τὴν ὀμιλίαν εἰς κοσμικώτερα, εἰς ἐν νέον συνοικέσιον τὸ ὑποῖον ἐγγεινεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἡ Ἀγγελικὴ λέγει ὅτι δὲν τῆς ἀρέσκει ὁ γαμβρός, καὶ διότι εἶνε μικρὸς ἄλλο, ἀλλὰ πρὸ παντῶν, διότι δὲν εἶνε ἄνθρωπος σοβαρὸς· εἶνε ἐπιπόλιος, ἐλαφρὸς καὶ χάνεται διὰ χοροὺς καὶ διασκεδάσεις. Τί θὰ ὑποφέρῃ καὶ ἡ γυναῖκα του καταδικασμένη νὰ τὸν ἀκολουθῇ εἰς τὸν κόσμον!...

— Πῶς, ἀγάπη μου! ἀναφωνεῖ ἡ κυρία Οὐρανία ἐκπληκτος, δὲν θὰ ἤθελες ἐσὺ ἄνδρα ν' ἀγαπᾷ τὰς διασκεδάσεις, ἐσὺ ποῦ δὲν λείπεις ἀπὸ πουθεν;

— Πηγαίνω πολὺ εἰς τὸν κόσμον, ἀπαντᾷ ἡ Ἀγγελικὴ μὲ τὴν ἀγγελικὴν φωνὴν τῆς, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαπᾷ καθόλου. Πηγαίνω ἐπειδὴ τὸ θέλει ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου, ἐγὼ δὲν διασκεδᾶζω, δὲν εὐχαριστοῦμαι, καὶ ἂν γείνω ποτὲ κυρία νὰ κάμνω ὅ τι θέλω, βέβαια δὲν θὰ ζητήσω εὐτυχισμένην ζωὴν εἰς τὰ σαλόνια.

Καὶ οἱ τρεῖς τὴν βλέπουν μὲ ἐκπληξίν καὶ θαυμασμόν. Καὶ αὐτὸς ὁ Μάρκος ἐξεκάρφωσε τὰ βλέμματα ἀπὸ τὸ πινακίον του καὶ τὰ προσήλωσεν εἰς τὴν χαριτωμένην ἐκείνην νέαν, ἡ ὅποια τόσον διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλλας!.

Καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἐξακολουθεῖ:

— Μόνη μου χαρὰ, μόνη μου εὐτυχία εἶνε ἡ φύσις, ἡ ἐξοχικὴ ζωὴ, ὁ καθαρὸς ἀήρ, τὰ δάση, τὰ πουλιά, ἡ ἐρημία. Ὁ πατέρας μου ὑπεσχέθη τὸ κλοκαίρι νὰ κάμωμ ἐν ταξείδαι εἰς Εὐβοίαν. Πότε νὰ ἔλθῃ τὸ κλοκαίρι, θεὸς μου!

Ὁ Μάρκος τὰ ἀκούει ὅλα αὐτὰ καὶ ἀνκινεῖται εἰς τὸ καθισμὰ του, ὡς νὰ τὸν τρώγουν φύλλοι, καὶ ἡ μορφή του ἰλαρύνεται, καὶ ἀναλαμβάνει θαρρῶς, καὶ ἀρχίζει νὰ ὀμιλῇ καὶ αὐτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς.

Ὁ θεὸς καὶ ἡ θεὰ βλέπουν μὲ ἀπορίαν τὸ νέον αὐτὸ θαῦμα, τὴν ἐξημέρωσιν τῆς ἀρκούδας. Μὰ τί ἄγγελος αὐτὴ ἡ Ἀγγελικὴ, — ὄνομα καὶ πρᾶγμα!...

Γ

Ἐνεκ ἐκτακτοῦ ἔργασίας ὁ Μάρκος ἦλθε τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τῆς ἀπόκριου, ἦλθε καὶ τὸ πάσχα καὶ συνεγευματίσεν ἀκόμη δύο τρεῖς φορές μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς! Τὰ ἐπικνεύθημένα

αὐτὰ ταξείδια, καίτοι εἶχον αἰτίαν πραγματικὴν, ἐνέβαλον εἰς ὑπόνοιαν τὸν θεῖον καὶ τὴν θεῖαν μήπως ὁ ἀνεψιὸς των εἶνε ἐρωτοκτυπημένος. Καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἀφορμὰς νὰ ἔλθῃ εἰς

Ἀθήνας καὶ τὸ ἀπέφυγε, πῶς τώρα ἦτο πρόθυμος εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ ἀφίνη τὰ προσφιλή του θεσσαλικά βουνα ὁ μισάνθρωπος αὐτός; Βέβαια ἡ Ἀγγελικὴ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ εἶχε τὸν δάκτυλόν τῆς εἰς αὐτό. Ἀλλὰ πάλιν πῶς δὲν φανερώνει τίποτε, πῶς δὲν κάμνει ποτὲ λόγον περὶ αὐτῆς ὁ Μάρκος; Τί λαμπρὰ ἂν ἐγένετο τὸ συνοικέσιον αὐτό, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ θελήσῃ ἡ Ἀγγελικὴ, τί τύχη διὰ τὸν ἀνεψιὸν των! Ποῦ θὰ εὕρη ἄλλην γυναῖκα ἐφάμιλλόν τῆς!

— Εἶνε ἀδύνατον νὰ συγκατατεθῇ ἐκείνη, ἔλεγεν ὁ κύριος Παντελῆς ὁ ὅποιος δὲν εἶχε μεγάλην ιδέαν περὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του.

— Ποτὲ! ἔλεγε καὶ ἡ κυρία Οὐρανία.

— Καὶ ὅμως ἤθελα νὰ τὸν ἀποκαταστήσω ὁ γάμος θὰ τὸν ἡμερώσῃ.

— Πρέπει νὰ εὕρηθῃ γυναῖκα νὰ τὸν παρῇ διὰ τὰ χρήματα — καὶ ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ πωληθῇ.

— Τί χαριτωμένην ἀνεψιάν θὰ ἐκαμναμεν...

— Τί ἄγγελον! προσθέτει ἡ κυρία Οὐρανία μετὰ θαυμασμοῦ.

Ὁ ταλαίπωρος Μάρκος ἦτο πρᾶγματι ἐρωτευμένος, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ τὸ φανερῶσῃ ἐκ φόβου μήπως γείνη καταγέλαστος διὰ τὴν τολμὴν καὶ τὴν αὐθάδειάν του. Οἱ δύο γέροντες πάλιν δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἐρωτήσωσι διὰ νὰ μὴν ἀγριεύσῃ καὶ φύγῃ εἰς Θεσσαλίαν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἤλλαξεν ἐσχάτως. Τὸ μεϊδιάμα — τὸ ἀγγελικὸν ἐκείνο μεϊδιάμα — ἐξέλιπεν ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς. Ἡ ζωηρότης ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῆς μορφῆς τῆς. Ἐφαίνετο πάντοτε συλλογισμένη, ἀλλ' εἰς τὰς ἐπιμόρους ἐρωτήσεις τῆς κυρίας Οὐρανίας ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἔχει τίποτε.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ὀκτωβρίου ὁ Μάρκος ἦλθε πάλιν εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ θεῖου του περὶ πωλήσεως τῶν γεννημάτων τῆς νέας ἐσοδείας.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἔπαυσε τότε τὰς συχνὰς ἐπισκέψεις τῆς καὶ δὲν ἤρχετο πλέον νὰ γευματίσῃ εἰς τῆς κυρίας Οὐρανίας ὅπως πρὶν προφασιζομένη ἀδιαθεσίας ἢ οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις. Οὐτε εἰς τὸν κόσμον ἐφαίνετο πλέον· καὶ ἐξαφνὰ μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ τῆς ἦλθε κλαίουσα εἰς τὴν κυρίαν Οὐρανίαν νὰ τῆς εἰπῇ ὅτι ἡ κόρη τῆς θέλει νὰ γείνη καλογραῖα.

— Καὶ διατί;

— Δὲν θέλει νὰ εἰπῇ τὴν αἰτίαν... ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι πῶς θὰ ἔχῃ κανένα ἔρωτα κρυφόν.

— Καὶ ἔρωτα χωρὶς ἐλπίδα... μήπως ἀγαπᾷ κανένα ὑπανδρευμένον;

— Δὲν ἤξεύρομεν τίποτε· μόνον ὑποθέσεις κάμνομεν καὶ ἡμεῖς.

— Στείλετέ μου τὴν νὰ τὴν ἐξομολογήσω ἐγὼ, λέγει ἡ κυρία Οὐρανία.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἔρχεται ἡρεμῶς, ὠχρὰ, μελαγχολικὴ.

Ἡ κυρία Οὐρανία τὴν ἐρωτᾷ μετ' ἐνδιαφέροντος:

— Τί ἔχει;... ὑποφέρει;... ἀγαπᾷ κανένα;

Ἡ Ἀγγελικὴ μετὰ τινα δισταγμὸν, συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς τόσης φιλοστοργίας κινεῖ τὴν κεφαλὴν κατανεύουσα.

— Καὶ πῶς δὲν τὸν παίρνεις; Δὲν εἶνε ἄξιος σου;

— Εἶνε πολὺ ἄξιος, ἀποκρίνεται ἡ νεῆς.

— Εἶνε ὑπανδρευμένος λοιπὸν;

Ἡ Ἀγγελικὴ μορφαίνει μετ' ἀποστροφῆς:

— Ἄν δὲν ἦτον ἐλεύθερος, κυρία, δὲν θὰ εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἀγαπήσω, καὶ δὲν θὰ τὸν ἀγαποῦσα.

Ἡ κυρία Οὐρανία τὴν ἀτενίζει μετὰ θαυμασμοῦ. Αὐτὴ ἡ κόρη ἔλαμβανε κάποτε στασεις Ῥωμαίας πατρικίας!...

Καὶ ἡ Ἀγγελικὴ προσθέτει:

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ πάρω ἐκεῖνον ποῦ ἀγαπᾷ, ἀφοῦ δὲν μ' ἀγαπᾷ...

— Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον!

— Καὶ ὅμως ψιθυρίζει στεναζούσα, σεις τὸ ἤξευρετε πολὺ καλά ὅτι δὲν μ' ἀγαπᾷ.

Ἡ κυρία Οὐρανία ἀνασκιρτᾷ:

— Μήπως εἶνε ὁ...;

Ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἀπαντᾷ· κοκκινίζει καὶ

κρύπτει τὸ πρόσωπόν τῆς εἰς τὰ γόνατα τῆς γραίας.

Ὅταν ὁ Μάρκος ἔλαβε τὸ χαρμόσυνον ἀγγελμα ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ ἀπόπληκτος. Ἀλλὰ πρὶν τελειώσῃ τὸ συνοικέσιον ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς μερικὰς ἐξηγήσεις. Ἡ Ἀγγελικὴ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπόψιν ὅτι μέρος τοῦ ἔτους θὰ διέρχεται εἰς τὸ κτῆμα καὶ μέρος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς Εὐρώπην. Ὅτι κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας διαμονὴν οἱ χοροὶ καὶ αἱ διασκεδάσεις θὰ λείπουν. Ὁ Μάρκος δὲν τὰ ἀγαπᾷ αὐτὰ, εἶνε δὲ καὶ ζηλότυπος· τὴν γυναῖκα του τὴν θέλει διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ὄχι διὰ νὰ τὴν χαίρειται ὁ κόσμος... Καθαρὰ πράγματα!

Ἡ Ἀγγελικὴ παραδέχεται τὰ πάντα μειδιῶσα πάντοτε τὸ ἀγγελικὸν τῆς μεϊδιάμα. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ κύριος Παντελῆς πετῶν ἐκ χαρᾶς — μεθ' ὅλους τοὺς βεμματισμούς του — ἔθετε τὴν μικρὰν χεῖρα τῆς νεύμας ἐντὸς τῆς πελωρίας χεῖρας τοῦ γαμβροῦ.

Ὁ γάμος ἐπρόκειτο νὰ γείνη τὰ Χριστούγεννα, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανεν ὁ θεὸς Παντελῆς, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἀναβάλουν ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ὁ Μάρκος ἔγεινε γενικός κληρονόμος καὶ κύριος περιουσίας δύο ἑκατομμυρίων. Ἐκ τούτων τριακοσίας χιλιάδας ἔγραψεν ὡς προγαμικίαν δωρεάν εἰς τὴν γυναῖκα του.

Ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἀγγελικῆς ἐξεπληρώθη. Δὲν εἶχεν εἰπῇ ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ μόνον ἀπὸ ἔρωτα;

Ὁ θεὸς εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν ἀγγέλων του!

[Μικαῖς]

ΔΣ.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ⁽¹⁾

Αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκίαι. — Ἡ ἐπιπλοῦσις των. — Ἡ πολυτελεῖα συνδυασμένη μετὰ τῆς ἀκρας φιλοκαλίας. — Ἐκεῖ ὅπου κάμνον μουσικὴν τοῖχοι καὶ πατώματα εἶναι γυμνά — Τοῖχοι σκεπασμένοι μὲ τριαντάφυλλα — Ἐν ἄστρῳν ἀξίας 10.000 φράγκων. — Μαργαρίται καὶ ἀδάμαντες. — Αἱ λέσχαι. — Τὸ κοινότερον ἐπιπλοῦν ἐν Ἀμερικῇ.

Αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκίαι εἶνε ἐπιπλωμένα μετ' ἐξεζητημένης πολυτελείας καὶ λεπτοτάτης φιλοκαλίας. Ἐδῶ γίνεται καταφανὴς ἡ ἐπιρροὴ τῆς γυναικὸς καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τοῦ καθημέραν βίου. Εἰς κάθε βῆμα ὅπου κάμνετε, βλέπετε γραμμένον: Ἄπ' ἐδῶ ἐπέρασεν ἡ γυναῖκα.

Τὰ ἐπιπλοῦν ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ ἰδίως, εἶνε σκοτεινῶν χρωμάτων, ἀλλὰ στερεὰ καὶ καλλιτεχνικά. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πολὺ προσθέτει εἰς τὸν πλοῦτον τῶν κατοικίων εἶνε ἡ χρῆσις παραπετασμάτων (portières.) Ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς διαδρόμους, τὰ θυροφύλλα ἀντικαθιστῶνται μὲ παραπετάσματα. Ἡ ἐντύπωσις δὲ

(1) Ἴδε σελ. 55, 123.

εἶνε λαμπρά. Ὁ ὀφθαλμὸς ἀναπαύεται εὐαρέστως εἴτε ἐξετάζει τὰ ἐπιπλοῦν, εἴτε προσδίδει πρὸς τοὺς τοίχους καὶ τὴν ὀροφήν. Τὰ δάπεδα εἶνε ἐπιστρωμένα μὲ πλουσιωτάτους τάπητας καὶ αἱ ὀροφαὶ εἶνε ἀνάγλυπτοι ἢ ζωγραφημένα ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰ ἐπιπλοῦν (tapisseries).

Τὰ σαλόνια εὐρίσκονται εἰς τὰ ἰσόγεια, ἰσόγεια τὰ ὅποια ὑφίστανται δύο ἢ τρία μέτρα ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους. Ἡ σειρὰ τῶν αἰθουσῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία, τέσσαρα, πέντε καὶ ἕξ δωμάτια συγκοινωνοῦντα πρὸς ἀλλήλα διὰ παραπετασμάτων. Ἐκαστον δωματίον ἔχει τὴν ἰδιαιτέραν του σφραγίδα. Τὸ ἐν περιέχει ἐπιπλοῦν καὶ βαρᾶς σκοτεινὰς, ἐλασιογραφίας, καλλιτεχνήματα μεγάλης ἀξίας, μεγαλοπρεπῆ φυτὰ τῶν τροπικῶν τὸ ἄλλο, διασκευασμένον κατὰ τὸν ἀνατολικὸν ρυθμὸν, καλεῖ τὸν ἐπισκεπτήν εἰς οἰκίαν συνομιλίαν μὲ τοὺς σκίμποςας, τὰ συνεστραμμένα καθίσματά του, τὰ προσκέφαλα καὶ τὰ παραθέατα του ἕτερον περιλαμβάνει βιβλία, χαλκογραφίας, ἀρχαιοτήτας παντὸς εἴδους ἄλλο, κατὰ ρυθμὸν boudoir διασκευασμένον, εἶνε πλήρες ἀπὸ κομψοτεχνήματα, ἀπὸ ἐλαφρὰ μικροτεχνήματα, ὕδατογραφίας, ἀγαλ-

μάτια, τὰ πάντα διεσκορπισμένα τεχνικὰ καὶ μετὰ τινος ἀταξίας· ἄλλο δωμάτιον χρησιμεύει ὡς αἴθουσα μουσικῆς· εἰς αὐτὸ ἐλλείπουν παντελῶς οἱ τὰ γυμνασίου τὸ πάτωμα εἶνε ὑαλιστερόν, οἱ τοῖχοι σχεδὸν γυμνοί· ὅλα εἶνε νοημονέστατα διευθετημένα· ἐπὶ τῶν ἐστιῶν, ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, παντοῦ ἀνθη διαχύνουν γλυκεῖαν εὐωδίαν. "Όταν ὅλα αὐτὰ τὰ δωμάτια εἶνε φωτισμένα καὶ τὰ παραπετάσματα εἶνε σηκωμένα, ἡ ἐντύπωσις εἶνε θαυμασιὰ, ὅταν δὲ εἰκόσας κομφῶν, εὐμόρφων καὶ εὐφυῶν 'Αμερικανίδων εὐρίσκονται ἐντὸς αὐτῶν συνομιλοῦσαι, σὰς βεβαίως ὅτι δὲν σπεύδετε ποτὲ νὰ κυττάξετε τὸ ὥρολόγι σας, διὰ νὰ ἴδητε τί ὥρα εἶνε.

Ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀναπτυσσομένη εἰς τὰς ἐσπερίδας, τὰ γεύματα καὶ τοὺς χοροὺς, ὑπερβαίνει τὴν φαντασίαν. Εἰς χρόνν δοθέντα κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1888 ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ οἱ τοῖχοι τῶν σαλονίων ἦσαν ἐπεστρωμένοι μὲ τριαντάφυλλα, διὰ τὰ ὅποια εἶχαν ἐξοδευθῆ ἔχι ὀλιγώτερα τῶν 50.000 φράγκων. "Όταν δὲ συλλογισθῆτε ὅτι δεῖπνον καὶ ἀναψυκτικὰ ἦσαν ὅλα διαρκῶς ἀφρονότα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κλημένων, σκέπτεσθε ἂν πράγματι πρέπει κανεὶς νὰ θαυμάζῃ ἢ νὰ καταδικάζῃ τοιαύτην πολυτέλειαν. Παρευρέθη ἐν βράδῃ εἰς γεῦμα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἐστιατορίου Δελμόνικο, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Παρεκαθήμεθα ὀρθοῦντα ἐπὶ συνδαιτυμόνες περὶ παμμεγίστης στρωγγύλης τραπέζης. Εἰς τὸ κέντρον τῆς τραπέζης εὐρίσκειτο κολοσσαῖον ἀνθόπλεκτον ἄστρον, ἐκ ῥόδων, κρίνων καὶ ἡλιοτροπίων ἀποτελούμενον. Ὑπὸ τῶν 'Αμερικανῶν ἡ ἀξία τοῦ ἄστρου τούτου ὑπελογίσθη εἰς 40.000 φράγκα. Καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν μὴ φαίνεται παράδοξον, ὅταν εἰξεύρω ὅτι ἐν 'Αμερικῇ τὸν χειμῶνα ἐν ῥόδον τιμᾶται ἐν δολλάριον, δηλαδὴ ὑπὲρ τὰ πέντε φράγκα, καὶ ὅτι ἐν ὄρχουσιδὲς ἄνθος πωλεῖται εἰκοσι καὶ εἴκοσι πέντε φράγκα.

Εἰς ἄλλο γεῦμα εἶδον τὰ menus κρεμασμένα ἀπὸ ἀλύσσους ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων. Κάθε menu εἶχε στοιχίσει 1000 δολλάρια (δηλ. 5400 φράγκα) καὶ οἱ συνδαιτυμόνες ἀνῆρχοντο εἰς 37.

Αἱ κυριώτεροι λέσχαι τῶν μεγάλων ἀμερικανικῶν πόλεων εἶνε ἡγεμονικαὶ κατοικίαι. παρέχουσαι ὅτι ἡ πολυτέλεια ἡμπορεῖ νὰ παράσχη εἰς τὴν εὐμάρειαν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἀμερικανικαὶ λέσχαι εἶνε ὅσον καὶ αἱ τοῦ Λονδίνου πολυτελεῖς, ἀλλ' αὕτη εἶνε ἡ μόνη μεταξὺ τῶν ὁμοιωτής. Αἱ λέσχαι τῶν μεγάλων ἀγγλικῶν πόλεων εἶνε πένθημοι καὶ αὐστηραὶ, ἐνῶ αἱ ἀμερικανικαὶ εἶνε ζωηραὶ καὶ εὐθυμοί. Ἡ λέσχη εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, τὴν Βοστώνην καὶ τὸ Νιχάγον δὲν εἶνε μέρος εἰς τὸ ὅποσον οἱ ἄνδρες

μεταβαίνουν ν' ἀναγνώσουν ἐφημερίδας καὶ νὰ γευματίσουν κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς οἰκογενείας τῶν, ἀλλ' ἐντενκτήριον, ὅπου συνομιλεῖ τις καὶ διασκεδάζει. "Όλα τὰ μέλη πάσης λέσχης διατελοῦν σχεδὸν εἰς σχέσεις οἰκειότητος μεταξὺ τῶν.

Οἱ 'Αμερικανοὶ συχνὰ ἀνοίγουν εἰς τὰς 'Αμερικανίδας τὰς φιλοξένους θύρας τῶν λεσχῶν τῶν, ἐξαιρουμένης τῆς Βοστώνης, καθὼς μοῦ λέγουν, ὅπου εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν κάμνουν ἐπίδειξιν ἀγγλομανίας. Παρευρέθη ἐν εἰς θαυμάσιον χρόνν δοθέντα ὑπὸ τῆς Union Leag Club ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Προσκληθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς Union Leag Clubs εἰς Νιχάγον νὰ κάμω μίαν φιλολογικὴν ὁμιλίαν, εἶδα εἰς τὸ ἀκροατήριον ἑκατοντάδας κυριῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τὴν ἀρίστην τῆς πόλεως κοινωνίαν.

Οἱ 'Αμερικανοὶ διασκεδάζουν εὐθύμως, συμμετέχουν δὲ τῶν ἐορτῶν τῶν πάντοτε αἱ γυναῖκες. Οἱ Ἄγγλοι τὰς διασκεδάσεις τῶν μεταβάλλουν εἰς κηδεῖας.

Εἶνε ἀδύνατον ὁμιλῶν τις περὶ τῶν ἀμερικανικῶν οἰκιῶν νὰ μὴ εἴπῃ τίποτε περὶ ἀπαχθοῦς τινος ἀντικειμένου, τὸ ὅποσον καθ' ἑκάστην στιγμὴν προσπίπτει εἰς τὰ ὄμματά σας.

Τὸ μᾶλλον ἀπαραίτητον, τὸ μᾶλλον καταφανὲς ἐν 'Αμερικῇ ἐπιπλον εἶνε τὸ σιελοδοχεῖον. Ἐκαστὸν δωμάτιον ἔχει καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς πρώτης ἀνάγκης· σιελοδοχεῖον ὅα εὐρετα πλησίον τοῦ καθίσματος σας εἰς τὸν σιδηρόδρομον, κάτωθεν τῆς τραπέζης εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ἀδύνατον νὰ κάμετε βῆμα χωρὶς τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο. Εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν ξενοδοχείων ὑπάρχει ἀνά ἐν σιελοδοχεῖον, πρὸ ἐκάστης θύρας, ὡς φρουρός. Εἰς τὰ δημόσια κτίρια, τὰ πατώματα εἶνε πλήρη, καὶ εἰς τὰς κλίμακας παρατάσσονται κατὰ στοιχοῦς. Οἱ 'Αμερικανοὶ ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας συνειθισμένοι εἰς τὴν διὰ σιελου σκοποβολήν, δὲν ἀστοχοῦν ποτὲ τοῦ σκοποῦ τῶν. Ἀληθινὰ θαύματα εἶδον ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸ Καπιτώλιον τῆς Οὐασινγκτόνος.

Συνεδρίαζε τὸ ἀνώτατον δικαστήριον. Εἰς δικηγόρος, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσπρόχρηται εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐξεσπενδόνιζε κεραυνοὺς εὐγλωττίας. Αἰφνης, σταματᾷ, προβλέπει ἐν σιελοδοχεῖον εἰς ἀπόστασιν δύο μέτρων τοποθετημένον, τὸ σκοπεῖ καὶ μρρρὸν, κρρρρᾶκ. . . . πτοῦ! μέσα εἰς τὴν τρύπαν, μεθ' ἡ ἀναλαμβάνει τὸ νῆμα τῆς διηγῆσεώς του. Ἐπερίμενα ν' ἀκούσω τοὺς ἐπὶ δικαστὰς καὶ τὸ κοινὸν νὰ χειροκροτήσουν καὶ νὰ φωνάξουν Εὐ γ ε ! Διόλου. Τὸ ἐπεισὸδιον παρήλθεν ἀπαρατήρητον. Προφανῶς ὅλοι οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἠεθάνοντο ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κάμουν τὸ αὐτό.

[Κατὰ τὸν Max O'Rell]

K.



Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ζωῆς τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν συνίσταται γενικῶς εἰπεῖν εἰς τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν ζῶον τρέφεται ἐξ ὀργανωμένων ἐνώσεων, παραλαμβάνον ὀξυγόνον καὶ ἀποδίδον ἀνθρακοδιεξειδίον, (ἀνθρακικὸν ὀξὺ) καὶ ἄλλα ὀξειδιώσεως προϊόντα, τὸ δὲ φυτὸν ζῆ ἐκ μὴ ὀργανωμένων οὐσιῶν (κυρίως ἀνθρακοδιεξειδίου, ὕδατος καὶ ἰαμμωνίας), ἃς μεταβάλλει εἰς ὀργανωμένας ἀποδίδον ὀξυγόνον.

Αἱ χημικαὶ λειτουργίαι τοῦ ζώου βασιζονται ἐπὶ ὀξειδιώσεων αἱ δὲ τοῦ φυτοῦ ἐπὶ ἀναγωγῆς (ἀπόξειδιώσεως). Ἡ τροφὴ τοῦ φυτοῦ σκοπεῖ κυρίως τὴν αὐξήσιν τῆς μάζης αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ τοῦ ζώου κατὰ τὴν ἀνάπτυσιν αὐτοῦ χρησιμοποιοῖται εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διὰ τῆς ζωικῆς ἐνεργείας καταναλωθέντων ἰσθῶν. Αἱ ἐν τῷ ζωϊκῷ σώματι ἐνεργητικαὶ ἐκδηλώσεις δυνάμεων προσέρχονται ἐκ βραδείας τῶν ἰσθῶν καύσεως, ἐνῶ τὸ φυτὸν παραλαμβάνει ἀμέσως ἐκ τοῦ ἡλίου τὴν πρὸς ὀργάνωσιν τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἀναγκαίους δυνάμιν.

Τὰ ζῶα παραλαμβάνουσι τὸ ὀξυγόνον ἐκ τοῦ ἀέρος διὰ μέσου πνευμόνων ἢ βραγχίων, δι' ὧν ῥεῖει διαρκῶς αἷμα, ὅπερ ἀπορροεῖ τὸ ὀξυγόνον. Τὸ αἷμα δὲν ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ, χωρίζεται ἀπ' αὐτοῦ διὰ λεπτῆς ἐπιδερμίδος παρουσιαζούσης τούτω μεγάλην ἐπιφάνειαν. Τὰ αἶρια διατηροῦσι τὸ δέρμα τοῦτο διὰ διαπεύσεως καὶ διαλυόμενα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν τὸ αἷμα παραλαμβάνει τὸ ὀξυγόνον ἐκ τῶν πνευμόνων, ἀποδίδει εἰς αὐτοῦ τὰ προϊόντα τῆς ὀξειδιώσεως καὶ οὕτω καθίσταται ἱκανὸν νὰ παραλάβῃ νέον ὀξυγόνον καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ περιττὸν ὕλικόν.

Εἰς ἑκάστην ἐκπνοὴν ἀποδίδουσιν οἱ πνεύμονες ὄγκον ἀέρος 350 ἕως 700 κυβικῶν ἑκατοστομέτρων· οἱ πνεύμονες ὁμοῦς οὕτω δὲν κενοῦνται, διότι ἡ χωρητικότης αὐτῶν εἶνε πολλῶν μεγαλειτέρα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπνοῶν καὶ ἐκπνοῶν ἀνά πᾶν λεπτόν εἶνε σχεδὸν δέκα πέντε. Ὁ ἐκπνεόμενος ἀήρ περιέχει 3 — 62 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀνθρακοδιεξειδίον καὶ εἶνε ἀνίκανος νὰ διατηρήσῃ τὴν καύσιν λαμπάδος. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ἐργηγορίᾳ καταστάσει ἀποβάλλει περισσότερον ἀνθρακοδιεξειδίον ἢ κοιμώμενος, ὡσαύτως δὲ ἐν ἰσχυρᾷ ἐργασίᾳ καὶ κινήσει πλείωτερον ἢ ἡσυχάζων.

Ὁ ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος ἀποβάλλει κατὰ μέσον ὅρον καθ' ὥραν 20 λίτρας ἀνθρακοδιεξειδίου, ἢ 10 1/2 γρ. ἀνθρακος· διὰ τῆς βραδείας ταύτης καύσεως διατηρεῖται ἡ θερμότης τοῦ σώματος· ἂν κατ' αὐτὴν συνεργῶσι καὶ ἄλλαι χημικαὶ δράσεις εἶνε δύσκολον νὰ εἴπῃ τις, διότι αἱ ἐν τοῖς σώμασι λαμβάνουσαι χώραν χημικαὶ μεταβολαὶ εἶνε λίαν πολυπλόκου φύσεως καὶ ἀνεπαρκῶς μέχρι τοῦδε ἐξητάσθησαν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁμοῦς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωικῆς θερμότητος παράγεται δι' ὀξειδιώσεως τοῦ ἀνθρακος, διότι τὰ πτηνὰ ὧν ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀνωτέρα τῶν θηλαστικῶν ζῴων, ἀποβάλλουσι σχετικῶς 1 1/2 φορές περισσότερον ἐκείνων ἀνθρακοδιεξειδίον. Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων

καταναλίσκουσιν ὡς γνωστὸν μεγάλα ποσὰ λίπους. Τοῦτο χρησιμεύει ἵνα διατηρῆ διὰ τῆς καύσεως αὐτοῦ τὴν κατὰ τὸ μέγα ψῦχος ταχέως καταδαπανωμένην σωματικὴν θερμότητα.

Ἐν καταστάσει πείνης ἐλαττοῦται ταχέως τὸ ποσὸν τοῦ ἀνθρακοδιεξειδίου καὶ τῆς οὐρίας. Ἄνθρωπος νηστεύσας ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἀπέβαλλε μόνον τὸ 1/3 τοῦ ἀνθρακοδιεξειδίου, ὅπερ ἀπέβαλλεν ἐν καιρῷ κανονικῆς τροφῆς, εἰς κύμα δὲ οὐδεμιᾶς τροφῆς τυχόντα ἐπὶ 10 ἡμέρας, ἡλαττώθη ὡσαύτως τὸ ποσὸν τοῦ ἀποχωριζομένου ἀνθρακοδιεξειδίου εἰς ἐν τρίτον, ἀπέβαλλε δὲ ὁ κύμα μόνον 1/99 τοῦ βάρους τῆς οὐρίας ἢν παρήγε κανονικῶς τρεφόμενος.

Τὸ ἀνθρακοδιεξειδίον καὶ ὁ ὕδρατμος δὲν εἶνε τὰ μόνον ἀεριώδη τελικὰ προϊόντα τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης· ὑπ' ὀρισμένες περιστάσεις παράγονται καὶ μικρὰ ποσὰ ὕδρογόνου, εἰλειογενοῦς ἀερίου.

Ἡ γνῶσις τῶν γεγονότων, ὧν ἡψάμεθα ἐν τοῖς ἀνωτέρω εὐρίσκειται εἰσέτι εἰς τὰ σπάργανα· περαιτέρω ἀκριβεῖς ἔρευνα ἀπαιτοῦνται, ἵνα διεκλυνηθῶμεν εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐν τῷ ὀργανισμῷ λαμβανούσης χώραν ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης καὶ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν καθαρὰν παράστασιν τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐκ τοῦ σώματος.

Τὰ δὲ φυτὰ ἔχουσι τὴν δυνάμιν, νὰ παραλαμβάνωσιν ἐν ἑαυτοῖς μὴ ὀργανωμένην ὕλην, νὰ μεταβάλλωσι ταύτην εἰς ὀργανωμένας οὐσίας ὡς ἄμυλον κυτταρίνης καὶ λευκωματωσεῖδῃ σώματα καὶ νὰ οἰκοδομῶσι ἐκ τούτων τὰ διάφορα αὐτῶν ὄργανα. Τὸ φυτὸν δύναται μόνον εἰς τὸ φῶς ν' ἀναπτυχθῆ· ἀνευ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου δὲν δύναται τὰ φύλλα νὰ ἀποσυνθέσωσι τὸ ἀνθρακοδιεξειδίον τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἴνα χωρίσωμεν τὰ άτομα τοῦ ἀνθρακος καὶ τοῦ ὀξυγόνου ἀπαιτεῖται μεγάλη δυνάμιν· τὴν δυνάμιν δὲ ταύτην παρέχουσι αἱ ταχύτατα παλλόμεναι ἡλιακαὶ ἀκτίνες· αὗται ἀποχωρίζουσι τὰ άτομα τοῦ ἀνθρακοδιεξειδίου ἀπ' ἀλλήλων καὶ καθιστῶσιν οὕτω τὰ φύλλα ἱκανὰ νὰ κρατήσωσι τὸν ἀνθρακα καὶ νὰ ἀποδώσωσι τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸν ἀέρα πρὸς χρῆσιν τῶν ζῴων. Ἐὰν θερμάνωμεν φυτὸν τι τῇ παρουσίᾳ ἀέρος, καίεται ὡς ἀνθρακοδιεξειδίον, τότε δὲ ἐλευθεροῦται ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ ποσὸν δυνάμεως καὶ θερμότητος, ὅπερ πρὶν κατηναλώθη, ἵνα ὑπὸ μορφήν δυνησῶν φωτὸς ἀποσυνθέσῃ τὸ ἀνθρακοδιεξειδίον τοῦτο καὶ ἀνοικοδομήσῃ τὸ φυτὸν. Τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης αἴτινα ἀποδίδει ὁ καιόμενος λιθάνθραξ εἶνε ἐπομένως μόνον τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου, αἴτινα ἐπὶ χιλιετηρίδας ἦσαν ἐντὸς τῆς γῆς ἐναποθηκευμένα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπαρξὶς τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φυτικοῦ, δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ τὰ ἐκ τῆς οὐχίας τοῦ ἡλίου. Μετὰ τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων περιέχει τὸ φυτικὸν σῶμα πάντοτε ὀρισμένον ποσὸν ἀνοργάνων οὐσιῶν αἰτίνας κατὰ τὴν καύσιν ὑπολείπονται ὡς τέφρα.

Τὸν ἀνθρακα ὅστις ἐμπεριέχεται εἰς τὰ ὀργανικὰ μέρη παραλαμβάνει τὸ φυτὸν κυρίως ἐκ τοῦ ἀέρος τὸ δὲ ἀζῶτον ὕδρογόνον καὶ ὀξυγόνον παρα-

λαμβάνει ἐν μέρει μὲν ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας ἐν μέρει δὲ ἐκ τοῦ ἐδάφους· τὰ ἄλλα δὲ λαμβάνει τὸ φυτὸν ἐκ τοῦ ἐδάφους διὰ τῶν ριζῶν· αὐτὰ δὴ δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς τὸ στόμα τῶν φυτῶν, τὰ δὲ φύλλα δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς πνεύμονας τῶν ζώων. Τὸ φυτὸν εὐρίσκει ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀνεξάντλητον προμήθειαν ἀνθρακοδιоксиδίου καὶ ὕδατος. Φυτικός σπόρος ὅμως δύναται μόνον ἐν τῷ ἐδάφει ν' ἀναπτυχθῆ τῷ ἐνέχοντι τὰς ἀνοργάνους οὐσίας ὧν δεῖται πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ τὸ φυτὸν ἀναζητεῖ δὲ τοῦτο καὶ παραλαμβάνει διὰ τῶν ριζῶν αὐτοῦ μόνον ὅσας δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐγκαταλείπει τὰς παρακείμενας μὴ ἀναγκαίουσας αὐτῷ. Ποῖα χημικὰ μεταβολαὶ συμβαίνουσιν ἐν τῷ φυτῷ, κατὰ ποῖον τρόπον τοῦτο μεταβάλλει τὸ ἀνθρακοδιόξιον, τὸ ὕδωρ καὶ τὴν ἀμμωνίαν εἰς σάκχαρον, κυτταρίνην καὶ λεύκιμα εἶνε παντελῶς ἀγνωστον ἡμῖν. ὡς καὶ διὰ ποῖον λόγον τὸ κώνειον παρέχει τὴν δηλητηριώδη κωνιόνην, ἐν ᾧ ὁ ἐν τῷ αὐτῷ ἐδάφει φυόμενος σίτος παρέχει τὸ θρεπτικὸν ἀμυλαλευρον καὶ τὸν γλοιόν.

Φυτὰ τινα ἀγρίως φυόμενα εἶνε γενικῶς λιὰν δισδεδομένα καὶ ἀξάνονται εἰς πᾶν ἔδαφος· ἐνῷ ἄλλα περιόριζονται εἰς ὀρισμένα μέρη. Αἰτία τούτου εἶνε ὅτι τὰ μὲν ἔχουσιν ἀνάγκη πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν μόνον τοιοῦτων ἀνοργάνων οὐσιῶν ὅποια πανταχοῦ γῆς εὐ-

ρίσκονται ἐν τῷ ἐδάφει, τὰ δὲ ἀπαιτοῦσι πρὸς αὐξήσιν αὐτῶν τὴν παρουσίαν ἐνώσεων τινῶν εἰς μεγαλύτερας ποσότητας. Ἡ χλωρίς τῆς κρητιδικῆς διαπλάσεως ἔχει ὡς ἐκ τούτου διάφορον χαρακτήρα τῆς ἀμολιθικῆς.

Εἰς τὰ καλλιεργημένα φυτὰ πρέπει νὰ προσφέρωνται τεχνητῶς διὰ λιπάνσεως ἀνέργανοι θρεπτικαὶ οὐσίαι· ἰδίως δὲ τὰ ἄλλα τοῦ καλίου καὶ φωσφορικοῦ ὀξέος (τέφρα ξύλων καὶ ὀστῶν). Τὸ λίπασμα ὑποβηθεῖ προσέτι τὴν πλουσίαν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν διὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων ἐνώσεων ἄζωτου, αἰτίνες κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτῶν παράγουσιν ἀμμωνίαν. Ὁ γεωπόνος ἔχει ἐπομένως ἀνάγκη τοῦ χημικοῦ ἵνα μάθῃ ἵνα συστατικὰ περιέχει τὸ ἔδαφος αὐτοῦ καὶ ποῖα ἄλλα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς φυτοῖς, ἅτινα θὰ καλλιεργῆσῃ οὕτως ὥστε νὰ γνωρίζῃ ποῖα λιπαντικὰ μέσα πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅπως ἀπολαύσῃ πλουσίαν συγκομιδὴν.

Τὸ μέρος τῆς ἐφημερίδος ἡμεῖς ὅπερ πραγματεύεται περὶ τούτων καλεῖται γ ε ω ρ γ ι κ ῆ χ η μ ε ι α· ἔρευνα ἐπὶ τοῦ κλάδου τούτου, ὅστις μετὰ μεγάλης θερμῆς καλλιεργεῖται νῦν πανταχοῦ γῆς (πλὴν τῆς Ἑλλάδος ὅπου τὰ τῆς γεωργίας ἐλλειπνῶς ἔχουσι) ἐγνωρίσαν ἡμῖν σειράν σημαντικωτάτων γεγονότων, περὶ ὧν πραγματεύονται εἰδικώτερον τὰ περὶ γεωργικῆς χημείας συγγράματα.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ]

O. A. P.

ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΑΝΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΜΑΝΤΣΑΡΟΥ

Ἐ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας Κερκύρας

Ποῦδε ἰδάρᾳ σὲ τέτοιο πανηγύρι
Ζητάει νὰ τραγουδήσω.
Καὶ τὸ νοῦ μου ἀναγκάζει, ὦ μέ, νὰ γύρῃ
Πενῆντα χρόνια ὀπίσω·
Μὴν ἕνος ποῦ βυθαίει,
Μὲ γυρμένο κεφάλι,
Χαρούμενος θεωραί
Πέρα τῆς γῆς του τ' ἀνθηρὸ ἀκρογιαλί:

Ὡ πόσοι, ὦ πόσοι ἀγαπημένοι φίλοι,
Σὰν ξένα χελιδόνια,
Ἐπιᾶν νὰ βροῦνε ἀτέλειωτον Ἀπρίλι
Ἀπὸ τῆς γῆς τὰ χιόνια!
Στὴ νιότη τους μία μέρα,
Θεῖο τῆς Εὐτέρπης δῶρο,
Ἀπὸ ψυχρῶν ἀέρα
Ἐδῶ μεγάλου δένδρου ἔρριξαν σπόρο

Σὲ λίγο τοὺς καρπούς του εἶδε τὸ μάτι.
Γιατ' ἤθε, ὡς εἶχε πέση,
Καὶ πλούσια γῆ καὶ ἀκούραστον ἐργάτη.
Νάτος! — ἐκεῖ 'ε τὴ μέση
Μᾶς παραστέκει ἀκόμα,

Καί, μὲ οὐράνια γαλήνη,
Θαροεῖς ποῦ ἀπὸ τὸ στόμα
Βρῦσι ἀρμονίας ὁ εὐλογημένος χύνει.

Μὲ σέβας, ἀδελφοί, τὸ θεῖο κεφάλι,
Ποῦχε ἡ Τέχνη προσφέρει,
Γύρω τῆς Δόξας τὸ σμαῖδι ἄς βάλῃ
Εὐγνωμοσύνης χέρι.
Μὴ σᾶς ξιπλάξῃ ἂν σεῖεται
Τῆς δάφνης τὸ κλώνορι:
Βουδὰ παραπονιέται
Πῶς κροῦ θὰ ζώσῃ ἀναίσθητο λιθάρι.

Στὸν κόσμον οἱ πεθαμένοι ἄχ! δὲ γυρνοῦνε·
Ἄλλὰ μίπως οἱ ὠραῖοι
Μελωδικοί του στοχασμοὶ δὲ ζοῦνε
Πάντα θερμοὶ καὶ νεοί:
"Ἦνε, ἑπλά σπικώσου!"
Τριγύρω ἄς ἀντηχῇ
Ὁ ἀθάνατος σκοπὸς σου,
Ἐνῷ 'ε τὸ μέτωπό του ἡ δάφνη πάει.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

(*) Ὁ ἔθνικὸς ὕμνος τοῦ Μαντσάρου.



ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Νέα θεωρία περὶ τῆς ναυτίας. — Γάλλος ἰατρός, ὁ Ῥοσσέ, διατυπώνει νέαν θεωρίαν περὶ τῆς ναυτίας, ἣτις φαίνεται λιὰν πειστικῆ. Παραδεχόμενος τὴν γνώμην ὅλων τῶν συγγραφέων ὅτι τὰ συμπτώματα τῆς ἀναπαθείας εἶνε αὐτὰ πάντα τὰ συμπτώματα τῆς ἐγκεφαλικῆς ἀναμίας φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀπλή ἀνωμαλία, ἣν ἐπιφέρει εἰς τὰς μυϊκὰς συστολάς τὸ ἀσυνείθιστον τοῦ ὄργανισμοῦ εἰς τὰς κινήσεις, τὰς προερχομένας ἐκ τῆς κλινοδύσεως τοῦ πλοίου, γίνεται πρόξενος διαφόρων διαταράξεων τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, αὐταὶ δ' εἶνε αἱ προκαλοῦσαι ἀκριβῶς τὴν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἀναμίαν. Διὰ τῆς θεωρίας ταύτης ἐξηγεῖται πῶς αἱ διάφοροι στάσεις τοῦ σώματος ἐλαττώνουν ἢ αὐξάνουν τὴν ναυτίαν καὶ πῶς ἄνθρωπος, μὴ ναυτιῶν ἐντὸς λέμβου π.χ., καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς νόσου ἂν εἰσέλθῃ ἐπὶ μεγάλτερου πλοίου, μὲ τὰς κινήσεις τοῦ ὀποίου δὲν εἶνε ἐξοικειωμένος ὁ ὄργανισμός του. Πρὸς κατάπασιν ἡ μετρίασμον τῆς ναυτίας ὁ Ῥοσσέ συνιστᾷ εἰς τοὺς πάσχοντες νὰ κινῶνται ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐκ οὐσῶς ἀντιδρώντες οὕτως εἰς τὰς ἐκ τῆς κλινοδύσεως προερχομένας ἀκροσῶσας κινήσεις καὶ ἐπακροφῶντες τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῷ ὄργανισμῷ. Πρὸς τοῦτο ὑπομιμνήσκει καὶ τὰ παραγγέλματα παλαιῶν ἰατρῶν, οἵτινες ἔγραφον περὶ ναυτίας. «Πηγαίνετε εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ μένετε ἀκίνητοι» λέγει εἰς. — «Διὰ ν' ἀποφύγετε τὴν ναυτίαν (λέγει δευτέρως) πρέπει πρὸ πάντων νὰ προσπαθῆτε νὰ διατηρῆτε τὴν ἰσορροπίαν σας, δηλονότι νὰ προσπαθῆτε νὰ κάμετε, ὅτι ὀρμεμφύτως κάμουν οἱ παλαιοὶ ναυτικοί.» «Κινεῖσθε καὶ τρώγετε κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐμέτων», συμβουλεύει τρίτος. — Ὁ Ῥοσσέ συνιστᾷ ὡς κατευναστικὸν τῆς ναυτίας τὴν στρουχίνην, (ἣτις ἄλλως εἶνε γνωστὸν ὅτι εἶνε δραστηκωτάτον δηλητήριον καὶ πρέπει νὰ λαμβάνεται κατὰ ἰατρικὴν συνταγὴν) τὴν βερατρίνην καὶ τὰ περιέχοντα ἀνθρακικὸν ὀξύ ποτᾶ. Λαμβάνων τις, κατ' αὐτόν, 3 ἢ 4 χιλιοστόγραμμα στρουχίνης μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπιβιάσεως, ἀποφεύγει τὴν ναυτίαν. Κατὰ τῆς ναυτίας ἔγεινεν ἐπιτυχῆς χρῆσις καὶ τῆς κινίνης εἰς ποσὸν 6 — 8 κόκκων ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπιβιάσεως.

Οἱ παγκόσμιοι σιδηροδρομοί. — Τὸ μήκος ὅλων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τοῦ κόσμου μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1889 ἀνῆρχοντο εἰς 571.681 χιλιόμετρα. Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἔχουσαι σιδηροδρομοὺς ὧν ἡ ἔκτασις ἀνέρχεται εἰς 251.292 χιλιόμετρα. Πετὰ τὰς Ἠνωμένας Πολιτεῖας αἱ ἀριθμοῦσαι τοὺς περισσότερους σιδηροδρομοὺς χωραὶ εἶνε ἡ Γερμανία, (40.826 χιλ.) ἡ Γαλλία (35.264 χιλ.) ἡ Ἀγγλία (31.897 χιλ.), ἡ Ῥωσσία (29.410) καὶ ἡ Αὐστρουγγαρία (25.031). Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν τούτων γραμμῶν ἐργαζομένων ἀτομικῶν ἀνέρχεται εἰς 105.000, εἰς ἕκαστον ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ δὲ τὸ ὀλικὸν ποσὸν τῶν κεφαλαίων, ἅτινα ἐχρησίμευσαν πρὸς στρώσιν αὐτῶν.

Ἡ μακροτάτη τῶν ἐπιστολῶν. Ὅταν Κινέζος γράφῃ ἐπιστολὴν πρὸς ἀνώτερον του προσπαθεῖ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν συντομωτάτος, διότι ἡ βραχυλο-

λογία θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς ἔνδειξις σεβασμοῦ. Παρ' ἄλλοις ὅμως ἀσιατικοῖς λαοῖς ἐπικρατοῦσιν ὅπως ἀντιθετοῖ ἰδέαι. Ἡ μακροτάτη δὲ τῶν ἐπιστολῶν ὅσαι ποτὲ ἐγράφησαν, εἶναι βεβαίως ἡ ἀποσταλεῖσα ὑπὸ τοῦ Τιμούρ πρὸς τὸν Σουλτᾶνον τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶχε μήκος 70 πῆγγων καὶ πλάτος τριῶν, ἦτο γεγραμμένη μὲ χρυσὰ γράμματα, ὡς ὑπογραφήν δ' ἔφερε τὸ ἀποτύπωμα τῆς χειρὸς τοῦ Ταμερλάνου, ἐμβαπτισθείσης εἰς ἐρυθρὸν χρώμα. Ὁ Σουλτᾶνος τῆς Αἰγύπτου λαβὼν αὐτὴν ὑπερέχαρξεν διὰ τὴν τοιαύτην ἔνδειξιν τῆς τιμῆς πρὸς αὐτόν τοῦ κραταιοῦ ἀσιανοῦ μονάρχου.

Ὁ πλουσιώτατος λαὸς τοῦ κόσμου εἶναι οἱ Ὀθσάγοι, ἰθαγενῆς φυλὴ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Οὗτοι εἶναι ἐν ὅλῳ 1500 περίπου καὶ ἔχουσι κτηματικὴν μὲν περιουσίαν ἐκτάσεως 147000 στρεμμάτων, ὡς ἀναλογοῦσιν 100 στρέμματα εἰς ἕκαστον κάτοικον, χρηματικὴν δὲ 7758694 δολλάρια, κατατεθειμένα ἐπὶ τόκῳ εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκαστος τῶν εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἀνηκόντων λαμβάνει πρὸς τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως τὴν ἀνάλογον μερίδα τοῦ τόκου, 1500 φράγκα περίπου, εἰς τὴν πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ ἐκ τῆς κτηματικῆς περιουσίας εἰσόδημα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἡ φυλὴ τῶν Ὀθσάγων ἐκλείπει, ὅλη αὐτῶν ἡ περιουσία θὰ περιέλθῃ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἀμερικανικὴν κυβερνήσιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τοῖς περίξ τῆς Πριεμένης ἐν Ἀλβανίᾳ ἀνεκκλύφθη ὑπόγειός τις οἰκοδομὴ ἀρχαίων χρόνων. Ἐπιστημονικά. Ἡ γεωργικὴ ἑταιρία τῆς Μόσχας ἐπροκήρυξε βραβεῖον 500 ρουβλίων ὑπὲρ τοῦ ἀρίστου ἔργου περὶ τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς ἐμβρυολογίας τοῦ μεταξοσκώληκος. Τὰ χειρόγραφα εἶνε δεκτὰ μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1892.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ μέχρι τοῦδε Ἀγγλοῦ διοικητοῦ καὶ νήσου Ἐλγολάνδης Gätke καθήρτισε κατὰ τὴν τεσσαρακονταετῆ ἐν τῇ νήσῳ διαμονὴν του μοναδικὴν καὶ πλουσιωτάτην συλλογὴν ἀποδημητικῶν πτηνῶν, τὴν ὅποιαν ἠγόρασεν ἀντὶ ἄδρας τιμῆς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων καὶ γλάρον ἰδιαιτέρου ὅπως εἶδους, μὴ ἀπαντωμένου ἐν Εὐρώπῃ καὶ ὁμοίου πρὸς τοὺς δύο ἄλλους γλάρους, τοὺς ὁποίους εἰς ναυτίης τοῦ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον μεταβάλλοντος ἀμερικανικοῦ ἀεροπλοίου Jeannette συνέλαβεν. Ἐκ τῶν πτηνῶν τούτων, προερχομένων κατὰ βεβαίαν σχεδὸν πιθανότητα ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ πόλου χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐπάτησεν ἀκόμη ποσειτισμένου ἀνθρώπου, ἐπικυροῦται ἡ γνώμη τῶν ἰσχυρισσομένων ὅτι αἱ χωραὶ αὗται δὲν εἶνε ἀπεραντοὶ καὶ ἔρημοι παγετώνας, ἀλλὰ μέρη κατοικοῦμένα ἢ ἐφ' ὧν δύναται τοῦλάχιστον νὰ εὐρωσῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπαιτούμενα ἐμφυχὰ ὄντα.

Καλλιτεχνικά. Ἐν τῇ Βαλλὰξ, τῷ γερμανικῷ Πανθεῷ ὅπερ ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος Α' ἀνήγειρεν ἐν Ρεγενσβούργῳ, ἔστησαν κατ' αὐτὰς καὶ τοῦ βασιλέως τούτου τὸν ἀνδριάντα. Ἡ ἐγκαθίδρυσις

ετελέσθη πανηγυρικότατα, ώμίλησαν δὲ πλὴν ἄλλων κατ' αὐτὴν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βυρτσβούργου.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ὁ Χριστιανὸς Ἑρρίκος Πέτερς, διάσημος ἀστρονόμος, διευθυντὴς τοῦ ἐν Κλίντων τῆς Νέας Ὑόρκης ἀστεροσκοπείου. Πλὴν ἄλλων ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ, εἰς τὸν Πέτερς ὀφείλονται καὶ ἡ ἀνακάλυψις 44 νέων πλανητῶν.

— Τὴν 5/17 Αὐγούστου ἀπέθανεν ὁ Ὀράτιος Σιλβέστρη, καθηγητῆς τοῦ ἐν Κατάνη πανεπιστημίου, γνωστός γενόμενος διὰ τὰς ἐμβριθεῖς γεωλογικὰς αὐτοῦ μελέτας περὶ τῆς Αἴτνης.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ἡ πτωχὸς ποιητὴς. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ βιενναίου ζωγράφου Τζέβου δὲν ἔχει ἀνάγκη ἐμνηστίας ὅπως ἐννοηθῆ· παριστᾷ ἐντὸς πτωχικοῦ δωματίου καθήμενον πρὸ τῆς ξυλίνης γυμνῆς τραπέζης καὶ γράφοντα στίχους τὸν ποιητὴν καὶ παρ' αὐτῆ τὴν νεαρὰν γυναῖκα ράπτουσαν καὶ προσατενίζουσαν μετ' ἀνησύχου συμπαιθείας τὴν ἐμπνευσμένην τοῦ συζύγου μορφήν.

Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὰς ἐπ' ἐσχάτων γενομένας ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκευὰς κατὰ τὰ Προτύλαια καὶ μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῶν μεταγενεστέρων ἐξωτερικῶν τειχῶν ἡ ὄψις αὐτῆς παρήλλαξεν ἐπαισιωτῶς, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ΝΔ πλευρᾶς, ἣν δεῖκνυε ἡ ἐκ νεωτάτης φωτογραφίας ληφθεῖσα εἰκὼν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὸ τηλέφωνον. Ἀνθρακοπώλης ἐρωτᾷ τὸν θυρωρὸν ξενοδοχείου ἂν ἔχουν ἀνάγκη ἀνθρώπων. Ὁ θυρωρὸς δὲν εἰσέφκει καὶ ἐρωτᾷ διὰ τοῦ τηλεφώνου τὸν κύριόν του· λαμβάνει δὲ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. Στρεφόμενος τότε πρὸς τὸν ἀνθρακοπώλην.—Τί νὰ σοῦ κάνω, γέρο μου, ὁ ἀρέντης δὲν θέλει. Καὶ ὁ ἀνθρακοπώλης μορφαίων πονηρῶς:—Βρὲ ἔμπερὶ νὰ μὴν εἶμαι σάν τοῦ λόγου σου ξυπνός, μὰ δὲν εἶμαι δὰ καὶ τόσο κοθόνι νὰ πιστέψω πῶς ὁ ἀρέντης σου εἶνε σφαλισμένος ἄω μέσα σὲ δαῦτο τὸ κουτί!....

Ἀποτέλεσμα γρόνθου. Χωρικός διηγείτο:—Εἰς τὸν προχθεσινὸν καυχᾶν ὁ Χοντρογιάννης ὁ ψωμῆς μὲ μιὰ γροθιά ἔς τὰ μούτρα τὸν ἔκαμε τὸν Μιχάλη τὸν καντηλανάφτη ποῦ δὲν τὸν ἐγνώριζαν οὔτε οἱ στενότεροι συγγενεῖς του.

Τέχνασμα λωποδύτου. Διαβάτης ἐπανέρχεται μετὰ τὸ μεσουκίτιον εἰς τὴν οἰκίαν του. Κατὰ τὴν ὁδὸν Προαστείου συναντᾷ ἄνθρωπον τρέχοντα πρὸς αὐτὸν μετὰ προφανοῦς ἀνησυχίας:—Μὴν εἶδες κανένα κλητῆρα ἀπ' αὐτοῦ ποῦρχεισαι:—Ὅχι, ἀπαντᾷ ὁ διαβάτης.—Οὐτ' ἐγὼ δὲν εἶδα... δὸς μου λοιπὸν τὸ ρολόϊ σου, χωρὶς χασημερήματα!

Μέγιστος ζωγράφος. Ἐπήρουν ποτὲ εἰς τινα τὴν δεξιότητα τοῦ μεγάλου Ὁλλανδοῦ ζωγράφου Ρούβενς, ὁ ὁποῖος κατῴρωσε μίαν φορὰν νὰ μεταβάλῃ μὲ μίαν μόνον πινελιὰν τὴν εἰκόνα γελῶντος παιδιοῦ εἰς εἰκόνα κλαίουντος. — Μεγάλη δουλειὰ κι' αὐτὸ, παρετήρησε. Κ' ἐγὼ ἤμπορῶ νὰ κάμω τὸ ἴδιον μὲ μίαν μόνον ξυλιά.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ ὕπνος εἶνε ὁ μόνος φίλος ὁ ὁποῖος δὲν ἔρχεται ὅταν τὸν προσκαλοῦμεν.

*

Ἡ εὐθυμία ἀνθρώπου μετέχει πολλὴ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εἶνε μικραὶ ἀγαθοεργίαι τὰ μειδιώματα καὶ οἱ γέλωτες, τῶν ὁποίων γίνεται πρόξενος.

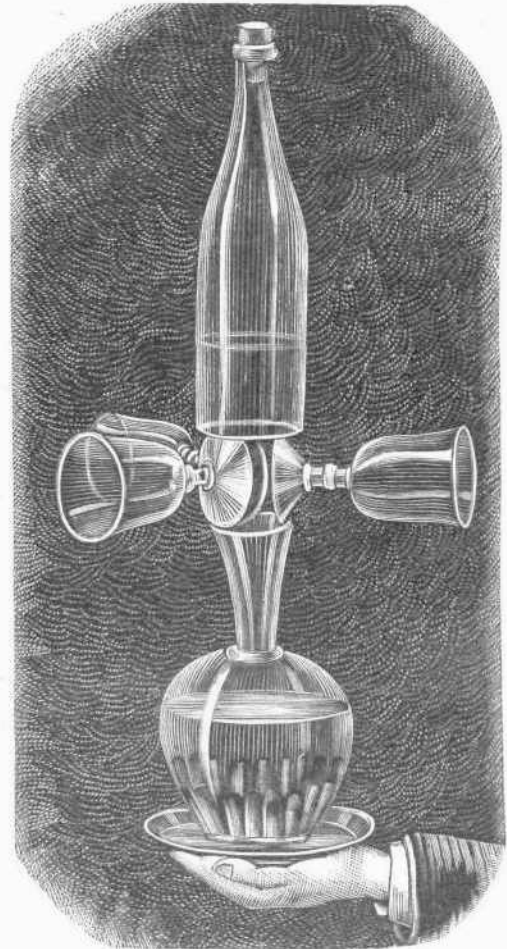
*

Δὲν ἐκφράζει τις μεγαλοφῶνως τὸν θαυμασμόν του περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα κινῶσι τὸν θρόνον του.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ κρυστάλλινος πύργος γίνεται ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν πινάκιον, μίαν κάρταφν, τρία ὑψηλὰ ποτήρια καὶ μίαν φιάλην οἴνου.

Βεβαίως τὸ παιγνίδιον δύναται ν' ἀποβῆ ἐπιζήμιον ἂν δὲν κατὰβληθῆ προτοχὴ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν του καὶ δὲν δοθῶσιν ἀπαραιτήτοι ὀδηγίαι πρὸς παρασκευὴν.



Καὶ πρῶτον ἐν ἀρχῇ δύναται νὰ στηθῆ ὁ πύργος ὄχι ἐπὶ τῆς παλάμης ἀλλ' ἐπὶ στερεωτέρου ἐδάφους, ἐπὶ τραπέζης. Δὲν ἄρκει ὅμως εἰς μόνος, χρειάζονται καὶ τέσσαρες βοηθοὶ κάπως ἐπιτήδειοι. Οἱ τρεῖς ἐξ αὐτῶν τοποθετοῦσιν ἑλαφρῶς τὰ ποτήρια περὶ τὸ στόμιον τῆς κάρταφας, προσέχοντες ὅπως τεθῶσιν εἰς θέσιν ὀριζόντιον συμμετρικῶς περὶ τὸ στόμιον, ὃ δὲ τέταρτος κρατεῖ φιάλην περιέχουσα μικρὰν ποσότητα οἴνου καὶ ἐπιθέτει αὐτὴν ἑλαφρότατα ἐπὶ τῶν τριῶν βάσεων τῶν ποτηρίων καὶ πείθεται διὰ δοκιμῆς ὅτι δὲν εἶνε πολὺ βαρεῖα ἡ φιάλη, ὥστε νὰ παραβλάπτῃ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ὅλου. Ἄν ἴδῃ ὅτι τοῦτο συμβαίνει, κενώνει μέρος τοῦ περιεχομένου οἴνου. Ὅταν δὲ εὐχαριστηθῆ ἐκ τῆς δοκιμῆς ἀρίνη ἐκεῖ τὴν φιάλην, ἐνῶ οἱ τρεῖς ἄλλοι κρατοῦν πάντοτε τὰ ποτήρια εἰς τὰς θέσεις των, καὶ διὰ χωνίου γεμίζει τὸσον τὴν φιάλην, ὥστε οἱ κρατοῦντες τὰ ποτήρια νὰ μὴν αἰσθάνωνται πλέον κανὲν βῆρος. Τότε ἀφίνουν αὐτὰ καὶ ὁ τελευταῖος θέτει τὸν φελλὸν εἰς τὴν φιάλην. Ἀποῦ δὲ τελειώσῃ κατ' ἴδιον ἡ ἐκτέλεσις, ἀνευ απευκαίτου, καλεῖται καὶ ἄλλους ὅπως θαυμάσωσι τὸν κρυστάλλινον πύργον σας. Προσέγετε εἰς τοῦτο πολὺ: τὰ ποτήρια νὰ εἶνε ἀκριβῶς ὅμοια καὶ ἰσῶν διαστάσεων.